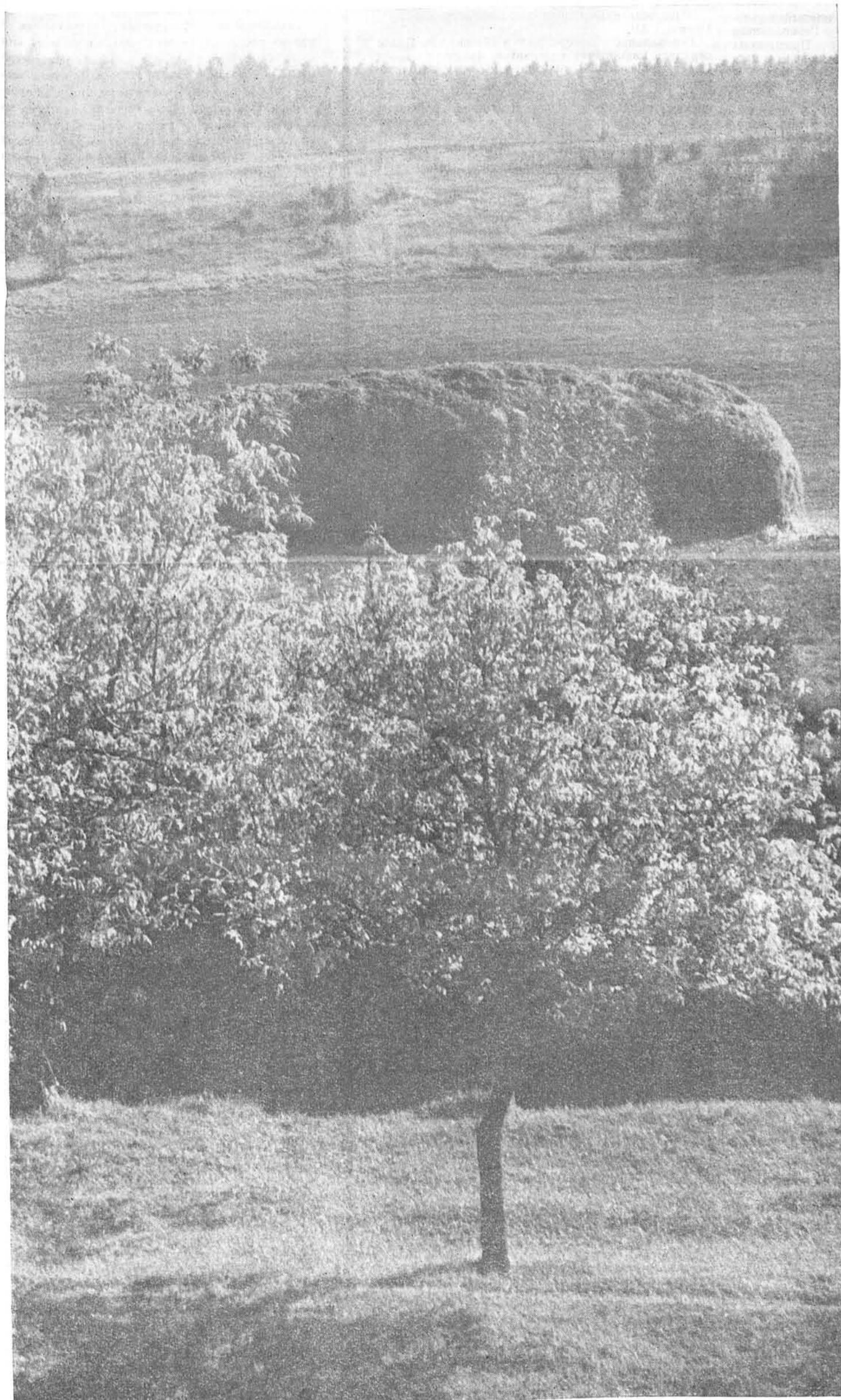

Голас Радзімы

№ 41 (1767)
14 кастрычніка 1982 г.

ГАЗЕТА БЕЛАРУСКАГА ТАВАРЫСТВА ПА КУЛЬТУРНЫХ СУВЯЗЯХ З СУАЧЫННІКАМІ ЗА РУБЯЖОМ
(БЕЛАРУСКАЕ ТАВАРЫСТВА «РАДЗІМА»)

Выдаецца з 1955 г.
Цана 4 кап.

ПРА КУТОК
МАЛЯУНІЧЫ
ПАЛЕССЯ

[«Драгічыншчына»]
стар. 3, 5

НЕПАХІСНАСЦЬ
МІРНЫХ НАМЕРАУ
КРАІНЫ САВЕТАУ

[«Ответы Л. И. Брежнев
на обращение
политических и обще-
ственных деятелей
Венесуэлы»]
стар. 4

ДУХОУНЫЯ
КАШТОУНАСЦІ —
НАСТУПНЫМ
ПАКАЛЕННЯМ

[«Славяне і сусветная
культура»]
стар. 6

Восень. Пара мудрасці года. Ёй уласцівы лагода і спакой, мяккасць і уважлівасць. Вёска. Вось дзе кастрычнік праявіў усе свае здольнасці! Краявіды вясковай прыроды вызначаюцца дасканаласцю, завершанасцю, суладнасцю. Нібыта рука чараўніка стварыла іх: клёны — гэта суквецце самых розных фарбаў, падчас дзівосных і неверагодных; каштанавы пажар разгараецца полымем, якое выбухае недзе з сярэдзіны — з гушчыні лістоты; бярозавыя лісцікі-завушніцы зіхацяць у спакойных прамянях сонца. Але восень кладзе свой адбітак не толькі на прыроду, людзей, ёй падпарадкоўваецца само жыццё, яго змест і парадак... [Расказ і фотарэпартаж пра восень на Лагойшчыне чытайце і глядзіце на 3-й і 8-й старонках].

падзеі · людзі · факты

АФІЦЫЙНЫЯ СУСТРЭЧЫ

У АТМАСФЕРЫ БРАЦТВА І АДЗІНСТВА ПОГЛЯДАУ

Па запрашэнню ЦК КПСС і Прэзідыума Вярхоўнага Савета СССР у Маскве з афіцыйным дружэлюбным візітам пабывала партыйна-дзяржаўная дэлегацыя Сацыялістычнай Рэспублікі В'етнам на чале з членам Палітбюро ЦК КПВ, Старшынёй Дзяржаўнага Савета СРВ Чыонг Цінем.

У Крамлі адбыліся перагаворы партыйна-дзяржаўнай дэлегацыі СССР на чале з Генеральным сакратаром ЦК КПСС, Старшынёй Прэзідыума Вярхоўнага Савета СССР Л. І. Брэжневым з партыйна-дзяржаўнай дэлегацыяй СРВ на чале з членам Палітбюро ЦК КПВ, Старшынёй Дзяржаўнага савета СРВ Чыонг Цінем.

Л. І. Брэжнеў інфармаваў гасцей аб ходзе выканання працоўнымі Савецкага Саюза сацыяльна-эканамічных задач, пастаўленых XXVI з'ездам КПСС.

Чыонг Цінь расказаў аб барацьбе КПВ з цяжкімі вынікамі шматгадовай імперыялістычнай агрэсіі, аб намаганнях в'етнамскіх працоўных па стварэнню матэрыяльна-тэхнічнай базы сацыялізму ў адпаведнасці з рашэннямі V з'езда КПВ і па ўмацаванню абараназдольнасці краіны. Напружаная праца народа прыносіць першы плён.

Абедзве дэлегацыі з глыбокім задавальненнем канстатавалі, што адносіны паміж СССР і СРВ значна расшырыліся за апошнія гады. Новая фаза ў гэтых адносінах адкрылася з заключэннем у 1978 годзе Дагавора аб дружбе і супрацоўніцтве. Паглыбляюцца партыйныя і дзяржаўныя сувязі.

Пры разглядзе міжнародных праблем была падкрэслена неадкладнасць задачы ліквідацыі пагрозы вайны, узрослай з-за імперыялістычнай палітыкі ЗША.

Удзельнікі перагавораў выказалі рашучасць цвёрда адстойваць свае законныя інтарэсы, даючы адпор падкопам агрэсіўных колаў.

Л. І. Брэжнеў заявіў аб актыўнай падтрымцы Савецкім Саюзам ініцыятыў СРВ, Лаоса і Кампучыі, накіраваных на вырашэнне праблем Паўднёва-Усходняй Азіі і ператварэнне гэтага раёна ў зону міру, стабільнасці і супрацоўніцтва.

У вялікім Крамлёўскім палацы было падпісана сумеснае савецка-в'етнамскае кааніке.

ЮБІЛЕІ

ВЯРШЫНІ САВЕЦКАЙ КАСМАНАУТЫКІ

Савецкі народ, усё прагрэсіўнае чалавецтва адзначаюць знамянальную дату — дваццаціпяцігоддзе з дня запуску першага ў свеце штучнага спадарожніка Зямлі.

Запуск першага спадарожніка звязан з плённай дзейнасцю творчых калектываў на чале з С. Каралёвым, М. Келдышам, В. Глушко, Н. Пілогіным, М. Янгелем, У. Барніным і іншымі.

Савецкі чалавек пачаў штурм космасу ў імя прагрэсу навукі, для шчасця ўсяго чалавецтва, ставячы мірныя мэты. Наступнай пасля запуску першага спадарожніка эпохальнай падзеяй касмічнай эры быў старт карабля «Усход», пілатуема першым касманаўтам планеты Юрыем Гагарыным. Гэты палёт паказаў прынцыповую магчымасць бяспечнага знаходжання і работы чалавека ў касмічнай прасторы.

За чвэрць стагоддзя ў космасе пабывала 111 касманаўтаў і астранаўтаў, а агульная працягласць знаходжання чалавека ў свеце бязважкасці складала восем з палавінай гадоў. Пройдзены шлях ад 108 мінут палёту Юрыя Гагарына да 185 сутак знаходжання чалавека на арбіце. Уся логіка развіцця касманаўтыкі гаворыць аб тым, што яе далейшыя поспехі звязаны з павелічэннем працягласці знаходжання чалавека ў космасе.

На канферэнцыі «Юніспэйс-82», якая закончылася нядаўна ў Вене, большасць дэлегацый выказаліся за тое, каб космас заставаўся арэнай мірнага супрацоўніцтва народаў. Савецкі Саюз заўсёды лічыў і лічыць асваенне космасу справай усяго чалавецтва. І таму неад'емнай часткай яго касмічнай праграмы з'яўляюцца сумесныя даследаванні з брацкімі сацыялістычнымі краінамі, Францыяй, Індыяй, Швецыяй, Аўстрыяй і некаторымі іншымі.

Савецкія вучоныя і інжынеры, адважныя касманаўты крок за крокам дабіваюцца выканання новай задачы — стварэння пастаянна дзеючых пілатуемых арбітальных комплексаў у інтарэсах навукі і народнай гаспадаркі. Для вывучэння прыродных рэсурсаў Зямлі трэба будзе стварыць пастаянна дзеючую касмічную сістэму з шырокімі задачамі па кіраванню гаспадарчай дзейнасцю чалавека на сушы і на моры. Планаўца далейшае ўдасканаленне спадарожнікавых сістэм для сувязі, навігацыі, метэаралогіі.

УРАЧЫСТЫЯ СХОДЫ

СВЯТА ПРАЦОЎНЫХ ГДР

Дружба, адзінства, брацкае супрацоўніцтва — гэтыя словы гучалі ў Доме літаратара на ўрачыстым сходзе прадстаўнікоў працоўных Мінска, прысвечаным 33-й гадавіне ўтварэння ГДР і 7-й гадавіне Дагавора аб дружбе, супрацоўніцтве і ўзаемнай дапамозе паміж СССР і ГДР.

Дакладчык, член праўлення Беларускага аддзялення Савецкага таварыства дружбы з ГДР, намеснік начальніка ўпраўлення па замежнаму турызму пры Савеце Міністраў БССР А. Лісоўскі сказаў, што за кароткі гістарычны тэрмін працоўныя ГДР дабіліся значных поспехаў у сацыялістычным будаўніцтве, удасканаленні грамадскіх адносін, развіцці навукі і культуры. Новы Дагавор аб дружбе, супрацоўніцтве і ўзаемнай дапамозе паміж СССР і ГДР, падпісаны ў Маскве 7 кастрычніка 1975 года, вызначае перспектывы далейшага супрацоўніцтва, садзейнічае развіццю кантактаў паміж працоўнымі абедзвюх краін.

Мацнеюць сувязі абласцей Савецкай Беларусі і акруг ГДР.

Генеральны консул ГДР у Мінску А. Якабс сардэчна павіншаваў удзельнікаў сходу з Днём Канстытуцыі СССР, выказаў глыбокае задавальненне тым, што 7 кастрычніка стала агульным святам народаў ГДР і СССР. Ён расказаў аб поспехах працоўных ГДР у выкананні рашэнняў X з'езда САПГ, адзначыўшы пры гэтым значэнне плённага супрацоўніцтва з Савецкім Саюзам.

У сходзе ўдзельнічалі прадстаўнікі партыйных, савецкіх і грамадскіх арганізацый, грамадзяне ГДР, якія вучацца ў Мінску. Прысутнічаў генеральны консул ПНР у Мінску А. Возняк.

ВЫСТАУКІ

ПРАДСТАЎЛЯЕ РЭСПУБЛІКА

Значную цікавасць у наведвальнікаў юбілейнай выстаўкі «У сям'і адзінай» на ВДНГ СССР выклікаюць экспанаты, прысвечаныя дасягненням працоўнікоў палёў і ферм Беларусі. Мёд і яблычны сок, сушаныя цыбулі і бульба, розныя мясныя і малочныя кансервы, паўфабрыкаты. Экскурсантаў цікавіць і тое, дзе і як робяцца гэтыя прадукты. З матэрыялаў яны даведваюцца, што, напрыклад, калгас імя Жданава Жыткавіцкага раёна Гомельскай вобласці — адзін з перадавых у рэспубліцы. Высокіх паказчыкаў гаспадарка дабіваецца не толькі ў жывёлагадоўлі, уносячы важкі ўклад у палескі мільён тон мяса, але і ў раслінаводства, вытворчасці кармоў. У калгасе штогод атрымліваюць больш паўмільёна рублёў прыбытку, прапарцыянальна гэтаму растуць і даходы калгаснікаў.

ПРАПАНАВАЛІ ВУЧОНЫЯ

ПОШУК БІЕЛАГАУ

У рацыёне грамадскай жывёлы вялікае месца займае фуражная бульба. Захоўваецца яна, як вядома, у буртах. Спосаб не самы ідэальны: ён не выключнае страты, і часам не малыя. Вучоныя Інстытута эксперыментальнай батанікі імя В. Купрэвіча Акадэміі навук БССР прапанавалі метады механічнага абязводжвання клубняў, які дае магчымасць атрымліваць сухую бульбяную муку, грануляваныя дабаўкі і кармавыя біямасы. Працэс перапрацоўкі і захоўванне гатовай прадукцыі поўнаасцю выключнае аходы.

Вялікую выгаду абячае земляробам сістэма аховы бульбы ад грыбковых і бактэрыяльных хвароб, распрацаваная калектывам лабараторыі ніжэйшых раслін пад кіраўніцтвам акадэміка АН БССР лаўрэата Дзяржаўнай прэміі СССР М. Дарожкіна. Эксперыментальная праверка паказала, што гэта павялічвае ўраджай клубняў у сярэднім на 28 цэнтнераў з гектара, што даць калгасам і саўгасам у маштабах рэспублікі дзесяткі мільёнаў рублёў прыбытку.

Разам з супрацоўнікамі Прыпяцкага ландшафтна-гідралагічнага запаведніка вучоныя інстытута вивучаюць уплыў меліярацый поймы Прыпяці на флору Палесся, даследуюць заканамернасці фарміравання дынамікі развіцця і выкарыстання раслін.

ДЛЯ СЯБЕ І ЗА МЯЖУ

Нарошчвае выпуск электрона-вылічальнай тэхнікі Брэсцкі электрамеханічны завод. Аб'ём вытворчасці на прадпрыемстве павялічваецца ў асноўным за кошт павышэння прадукцыйнасці працы. Вырабы завода добра зарэкамендавалі сябе ў нашай краіне і за мяжой. Дысплейныя камплекты, выпускаемыя прадпрыемствам, адпраўляюцца ў ЧССР, Польшчу, ГДР і іншыя краіны — члены СЭУ. НА ЗДЫМКУ: рэгуліроўшчык радыёапаратуры А. СЦЯПАНАУ за адладкай дысплеяў.

ЧАМУ ПРАЦУЕ МАРЫЯ ІВАНОВА,

МАЦІ ШАСЦЯРЫХ ДЗЯЦЕЙ

ХАТНІЯ КЛОПАТЫ НЕ ПЕРАШКАДЖАЮЦЬ ГРАМАДСКІМ СПРАВАМ

Сацыялагічныя даследаванні, праведзеныя ў розных раёнах Савецкага Саюза, паказваюць, што каля 80 працэнтаў жанчын лічаць прафесійную дзейнасць разам з сям'ёй і дзецьмі важнейшай для сябе маральнай каштоўнасцю. Прычым пераважная большасць апытаных пацярджала сваю гадоўнасць працаваць нават пры поўным матэрыяльным дастатку. З адной з іх — 47-гадовай Марыяй Івановай, закройшчыцай мінскага вытворчага аб'яднання «Прамень», маці шасцярых дзяцей, гутарыць карэспандэнт АДН.

— Мой лёс склаўся так, — расказвае Марыя, — што ў 17 гадоў я пачала працаваць, не маючы нават сярэдняй адукацыі: перашкодзіла вайна. Таварышы па цэху дапамаглі мне скончыць вярхоўную агульнаадукацыйную школу, потым літаральна прымуслі наступіць у тэхнікум, набыць прафесію закройшчыцы. Я палюбіла сваю работу і вельмі ганаруся тым, што ў мяне ёсць чаму павучыцца моладзі. Да маёй думкі прыслухоўваюцца, калі трэба вырашыць вытворчыя або грамадскія пытанні. Калектыв аб'яднання выбраў мяне членам рэспубліканскага савета садзеяння Савецкаму фонду міру.

— Як вам удаецца спалучаць работу, грамадскія справы, хатнія клопаты?

— Ёсць такая прымаўка: «Цяжка не тое, што цяжка, а тое, што не дае радасці». Пасля нараджэння трэцяга дзіцяці, а затым з кожным новым прыбаўленнем у сямействе мой муж Генадзь прапаноўваў мне пакінуць работу і поўнаасцю прысвяціць сябе дому, але я заўсёды адмаўлялася. Так, я шчаслівая ў сямейным жыцці, але быць толькі жонкай, гаспадыняй у доме — гэтага мне недастаткова. Я адчуваю, што патрэбна не толькі мужу, дзецям, але і людзям, з якімі працую ўжо 30 гадоў. Гэта дае мне пачуццё ўпэўненасці, уласнай значнасці.

Што ж датычыць клопатаў па дому, то яны сапраўды адбіраюць шмат часу. Але мы размеркавалі іх паміж усімі членамі сям'і. Дзеці рана прывучыліся да самастойнасці і ўзаемадапамогі: старэйшыя прыглядаюць за малодшымі, дапамагаюць ім рабіць урокі, прыбіраюць у доме, могуць і абед згатаваць. І яшчэ адна немалаважная дэталі: муж нараўнае са мной удзельнічае ў хатніх клопатах. Не дапамагае, а іменна ўдзельнічае.

— Ці не адбіваецца, аднак, той факт, што вы абодва працуеце, на выхаванні дзяцей? Ці не абдзелены яны бацькоўскай увагай?

— Адбіваецца. Але, па-мойму, станоўча. Я ведаю сем'і, дзе адзінаму дзіцяці бацькі аддавалі ўсю сваю ўвагу, увесь клопат, а ў выніку ён вырастаў слабым, спешчаным, не прыстасаваным да жыцця. Выгадаваць, я лічу, не значыць «выкарміць». Дзецям трэба даваць больш самастойнасці. І потым, калі дзіця з малых год бачыць у дарослых ёсць сваю справу, дзеля якой яны адмаўляюцца ад адпачынку, ён сам інакш ставіцца да сваіх абавязкаў, становіцца больш адказным.

— І ўсё ж тое, што вы працуеце, будзем шчырымі, тлумачыцца ў многім эканамічнай неабходнасцю?

— Вядома, там, дзе шасцёра дзяцей, кожны рубель на ўліку. Аснову бюджэту нашай сям'і складае заробтак мужа. Зарплата ў яго добрая, ён сталяра высокай кваліфікацыі. Я зарабляю менш, але зусім нядрэнна: у сярэднім 180 рублёў у месяц.

Словам, нашага агульнага заробтку хапае, каб мець неабходнае для сябе і для дома. Акрамя таго, пачынаючы з нараджэння трэцяга дзіцяці, я атрымлівала аднаразовыя грашовыя дапамогі (цяпер такія дапамогі выплачваюцца на кожнае дзіця. — Рэд.), а пасля нараджэння чацвёртага — і штомесячныя. (Гэтыя расходы, уключаючы і аплату адпачынку па цяжарнасці і родах, у СССР пакрываюцца з грамадскіх фондаў спажывання, а таксама за кошт сродкаў сацыяльнага страхавання, якімі кіруюць прафсаюзы. — Рэд.)

Якімі яшчэ льготамі мы карысталіся? Я не магу назваць дакладнай сумы, у якую абышлося навучанне маіх дзяцей у агульнаадукацыйнай, музычнай, мастацкай і спартыўнай школах (кожны з іх чым-небудзь захапляецца — хто музыкай, хто маляваннем, хто фігурным катаннем і каноям). Усе гэтыя расходы бяраць на сябе дзяржава.

...Нядаўна сям'я Івановых адсвяткавала наваселле. Гарадскія ўлады выдзелілі для іх адрозу дзве кватэры ў новым доме — з двух і пяці пакояў.

— Гэта ўжо з прыцэлам на будучае, — гаворыць Марыя. — Нашай Наташы 20 гадоў — нявеста. Выйдзе замуж — і будзе маладым кватэра...

Гутарку вяла Наталля БУЛДЫК.

ЭКСКУРСІЯ ПА ЗЯМЛІ ПРОДКАЎ

ДРАГІЧЫНШЧЫНА

У лістах, якія атрымлівае наша рэдакцыя, многія з вас, шановныя суайчыннікі, просяць расказаць пра той ці іншы беларускі горад. Даволі часта ў іх згадваецца Драгічын. Гэта і не дзіва. У свой час Драгічыншчыну пакінула нямала яе жыхароў. З кожнай вёскі, а іх у раёне болей за сто, хто-небудзь ды паехаў за мяжу. Дзе толькі зараз не жыўць багнюкі (так у простае мове называлі драгічынцаў — ад слова багна, якое азначае балоцістую зямлю) — у Канадзе і Аргенціне, у Англіі, і ЗША... Не ад салодкага жыцця з былой Заходняй Беларусі ўцякалі яны ў няблізкі свет шукаць лепшай долі. Тыя з іх, каму давялося наведаць родны кут, здзіўляюцца яго росквіту, заможнасці жыцця драгічынцаў, высокаму ўзроўню іх культуры. Але, на жаль, не кожны колішні багнюк мае магчымасць прыехаць на зямлю прашчураў, на любую сэрцу Драгічыншчыну. Для тых, каму не пашчасціла завітаць на Бацькаўшчыну, наш сённяшні расказ пра Драгічынскі раён.

Паважаныя суайчыннікі, я на правах карэннага жыхара гэтага горада прапаную сябе ў гіды і запрашаю вас на экскурсію па аднаму з надзвычай маляўнічых куткоў нашай роднай Беларусі.

Мы ў асяродку райцэнтра — на плошчы Леніна. ля помніка правадыру Кастрычніцкай рэвалюцыі заўсёды кветкі. На будынку Дома піянераў і школьнікаў, які падступае да плошчы, мемарыяльная дошка ў гонар 29 падпольшчыкаў, якія змагаліся за вызваленне былой Заходняй Беларусі і былі закатаваны польскай дэфензівай. Тут таксама — жывыя кветкі. Галоўная вуліца горада, якая перасякае плошчу, носіць імя Леніна. На ёй важнейшыя адміністрацыйныя будынкі, культурныя ўстановы: райвыканком, сярэдняя школа № 3, кінатэатр «Беларусь», універмаг, Палац культуры, помнікі даўніны — дзеючая праваслаўная царква і колішні каталіцкі касцёл, у якім зараз змяшчаюцца мастацкія майстэрні.

За апошнія гады Драгічын значна разросся: паглынуў суседнія вёскі Зарэчку, Стараселле, Бродніцу, у ваколіцах якой пабудаваны трактарарамонтны завод, падступае да Дубровы, Сірнеўкі. Калісьці адна-, двухпавярховы, зараз горад узняўся да пятага і нават дзевятага паверхаў. Вузкія вулкі пашырыліся, добраўпарадкаваліся.

Але іншыя з іх — Вакзальная, Кастрычніцкая (былая Паштова) — захавалі свой колішні выгляд: забудаваны старадаўнімі дамамі, забрукаваныя. Асабліва прывабны ў гэтым сэнсе раён вуліцы Кастрычніцкай. У будынках былых прыватных атэляў неўзабаве размесцяцца музычная школа і студыя выяўленчага мастацтва. Гмах былой польскай гімназіі займаюць пошта, тэлеграф. Драгічынцы любяць старую частку свайго горада, ахвотна знаёмяцца з ёю гасцей. Паказваюць яны і новабудулі — гонар сённяшняга райцэнтра: новую бальніцу на 300 ложкаў і паліклініку, камбикормавы завод, аўтавакзал, новую вуліцу Гагарына, забудаваную двухпавярховымі прыватнымі катэджамамі...

Сённяшні Драгічын — гэта сучасны горад з вялікай колькасцю прамысловых прадпрыемстваў, лясных і выхавачых устаноў: заводы, камбінат бытавога абслугоўвання, «Сельгастэхніка», перасоўная механізаваная калона па меліярацыі, дзіцячыя сады, клубы, сельскае прафесійна-тэхнічнае вучылішча.

Не пазнаць колішніх Давячоравічаў (ранейшая назва Драгічына), якія вядомы з 1463 года як старадаўняя вёска Вялікага княства Літоўскага. Між іншым, дасюль не вядома, з якога часу горад займеў цяперашнюю назву. Мяркуюць, што яна дадзена па аналогіі з назвай Драгічына, які знаходзіцца на тэрыторыі сучаснай Польшчы. Дарэчы, тлумачэнне паходжання назвы ад «дарогі чыніць» штучнае. На тутэйшай гаворцы яна гучыць Дорогічын, Доргічын, а слова чыніць (чыныты) перакладаецца як рабіць.

Наш маршрут прывёў нас у гарадскі пасёлак Антопаль, які з'яўляецца другім па колькасці жыхароў населеным пунктам раёна. Назва Антопаль паходзіць ад грэчаскіх слоў онтос (сапраўдны) і поле (горад), што дае падставы меркаваць, што паселішча заснавана грэкамі, якія ў даславянскі час прыйшлі на балцкія землі і заваявалі іх. Да таго ж у тутэйшым дыялекце беларускай мовы — шмат грэчаскіх слоў, напрыклад, гэлэ (сонца) ад грэчаскага гэліос. Калі чалавек перапаляхаўся і на яго напала ікаўка, то тут гавораць: напалы грэзкі.

Сучасны Антопаль — даволі значны прамысловы і культурны цэнтр. Тут дзейнічаюць га-

[Заканчэнне на 5-й стар.]

I. ВОСЕНЬ. КАСТРЫЧНІК.

Лагойшчына. Бадай ледзь не самы маляўнічы куток нашай прыгажуні Беларусі. Край паэтаў і народных спевакоў, край працавітых і цікавых людзей.

Як і паўсюль на нашай зямлі, тут зараз пануе восень. Яе сын кастрычнік у натхненні. Ён адзначае своеасаблівай адмецінай, аздабляе тутэйшае жыццё ва ўсіх яго праявах.

...На полі, дзе яшчэ нядаўна красавала жыта, сціхлі галасы трактароў-волатаў: восень атрымала збожжавы плён года. Восень дзякуе тым, хто сваімі рукамі зрабіў яго багатым.

Асабліва радуецца кастрычнік бульбе — беларускаму хлебу: гэта ж трэба — такая ўрадзіла! Радуецца: да наступнага ўраджая не ведаць беларускаму сталі беднасці... Ды і лён сёлета што трэба! Колькі кашуль можна будзе выткаць з яго!

Але кастрычнік, задаволены сваім вынікам, не забываецца і на тое, што і наступны год трэба зрабіць не менш плённым за сёлетні.

Палеткі, дзе ўчора збіралася бульба, зжыналася жыта, сёння рыхтуюцца да новай працы...

Не забылася восень і на плён для селяніна. Кожны з іх, вядома, калі не лайдачыў, займеў пэўны прыбытак: за заробленае падчас сяўбы, даглядання і збору збожжа хтосьці набыў новую мэблю ў хату, а хтосьці — аўтамабіль.

Кастрычнік нікога не пакрыўдзіў: кожны атрымаў тое, што зарабіў.

НА ЗДЫМКАХ: навучэнцы Мінскага тэхнічнага вучылішча № 133 металістаў на ўборцы бульбы ў калгасе імя Леніна; перадавы механізатар, кавалер трох ордэнаў Міхась РУДАК з калгаса «8 Сакавіка» сёлета ў восень набыў аўтамабіль «Жыгулі»; пагрузка і адпраўка льну на льнозавод у калгасе «8 Сакавіка»; уздым зябліва ў саўгасе «Кастрычніцкі»; ліст з падзякай райкома партыі ўручаецца пераможцу спаборніцтва на ўборцы бульбы Уладзіміру КРУКСКАМУ, механізатару саўгаса «Косінскі».

АБНАЎЛЕННЕ

Беларуская чыгунка перажывае, як гаворыцца, другую малодзь. Ужо курсіруюць электрапаязды на чатырох напрамках: Маладзечна, Асіповічы, Стоўбцы, Орша. У бягучай пяцігодцы прадугледжана электрыфікавань участка Стоўбцы — Баранавічы — Брэст.

Пераўтварыцца станцыя Мінск-Таварны. Каб беспераходна прапусьціць грузавыя паязды па электрычнай цязе, узведзена першая чарга новага пуцэправода, якая злучыла вуліцы Маскоўскую і імя Чкалава.

...У вагон прыгараднага пезда зайшла чародка дзяцей. Яны расселіся і сталі з цікавасцю разглядаць новыя падручнікі, купленыя ў Баранавічах. Чыталі «Чыгунку» Нярасава: Труд этот, Ваня, был страшно громаден — Не по плечу одному!

— А тут хутка электрычкі пойдучь, — перабіў хлопчык, убачыўшы за акном апоры, фермы-папярэчыны, перакінутыя праз станцыйныя пуці, бараны пабліскаваючага кантактнага проваду...

Дзеці, мусіць, адчулі сувязь часоў. У гэтым ім дапамагаюць кнігі, кінафільмы, школа, расказы старэйшых. Падрастуць крыху і ўбачаць грандыёзныя перамены на кожным кроку, адчуваюць, які вялікі шлях пройдзены нашай краінай за гады Савецкай улады. Як змяніліся ўмовы работы, вырасла прадукцыйнасць працы. Вось, напрыклад, мантажнікі з БУ-315 (начальнік упраўлення Н. Куксачоў) за два месяцы ўстаноўчым пездам зманціравалі на участку 25 кіламетраў шматтонных апор. Раней на гэта ішло не менш года. Працуюць як адна сям'я — рускія, беларусы, палякі, украінцы.

На адной са станцый будзе знаходзіцца вельмі важны аб'ект — пост электрычнай сігналізацыі. Ужо вядзецца яго мантаж.

Датэрмінова пракладзены ўздоўж 70-кіламетровай трасы сілкуючы кабель, з апарэджаннем графіка ідзе мантаж цягавай падстанцыі ў Гарадзеі. Вырастаюць дум сувязі, цэх рамонту электравозаў у Баранавічах.

ОТВЕТ Л. И. БРЕЖНЕВА

НА ОБРАЩЕНИЕ ПОЛИТИЧЕСКИХ И ОБЩЕСТВЕННЫХ ДЕЯТЕЛЕЙ ВЕНЕСУЭЛЫ

Политические и общественные деятели Венесуэлы, выражая чувства широких слоев венесуэльского народа, обратились к Председателю Президиума Верховного Совета СССР Л. И. Брежневу, высказывая свою глубокую озабоченность перед лицом растущей опасности новой мировой войны, ибо достаточно ей вспыхнуть, как не избежать разрушения всего человечества. При этом исключается всякая перспектива одержать победу.

Исходя из этой озабоченности, говорится в обращении, мы, латиноамериканцы, преисполнены сознанием того, что ситуация в Центральной Америке и Карибском бассейне чревата для нас серьезной угрозой. Более того, она может представлять опасность для всего мира. В силу этого мы — противники любого рода интернационалистских акций, покушающихся против свободного самоопределения центральноамериканских и карибских народов, препятствующих их прогрессу и всеобщему демократическому развитию.

Таковы причины, побуждающие нас обратиться к Вам, занимающему столь высокий пост, с просьбой о безотлагательных и решительных действиях во имя предотвращения на всей планете опасности новой мировой войны, спасения самого существования человечества и создания перспективы, исключающей напряженность, позволяющей уверенно идти по пути мира и социального прогресса.

Уважаемые господа!

Мне хорошо понятна та тревога за будущее мира на нашей планете, которую вы выразили в своем послании. Эту тревогу разделяют все советские люди. Я уже не раз в своих выступлениях и ответах на обращения представителей общественности, политических и государственных деятелей, видных ученых указывал на ужасные последствия, к которым привела бы ядерная война, грозящая самому существованию цивилизации.

Вы говорите о необходимости безотлагательных и решительных действий во имя предотвращения опасности возникновения новой мировой войны, смягчения международной напряженности, что позволит народам уверенно идти по пути мира и социального прогресса. Хотел бы подчеркнуть в этой связи, что именно на

достижение этих благородных целей направлена внешнеполитическая деятельность Советского государства.

Советский Союз делал и делает все от него зависящее, чтобы пресечь прежде всего ядерную опасность. Широко известны наши конкретные инициативы в этом направлении. Вы, несомненно, знаете о принятом в одностороннем порядке Советским Союзом обязательстве не применять первым ядерное оружие. Этим актом исторического значения мы вновь закрепили все государства в незыблемости наших мирных намерений, в сугубо оборонительной направленности своей военной доктрины, в отсутствии стремления к какому-либо военному превосходству. Мы ожидаем, что другие ядерные державы все же последуют нашему примеру. Такая «цепная реакция» на прак-

тике была бы равносильна вообще запрещению ядерного оружия.

Чтобы укрепить атмосферу доверия, Советский Союз сократил численность своих войск и вооружений в Центральной Европе, приостановил развертывание и сократил количество ядерного оружия средней дальности, способного поражать объекты в Западной Европе.

Мы исходим из того, что не только в Европе, где военное противостояние ощущается особенно остро, но и в других районах мира народы стремятся к разрядке напряженности. Советский Союз предложил недавно, чтобы руководящие органы НАТО и Варшавского Договора сделали заявления о нераспространении сферы действия этих союзов на Азию, Африку и Латинскую Америку.

Этому курсу противодействуют милитаристские, агрессивные круги империализма США и их союзников по НАТО. Развернутая ими гонка вооружений, создание новых видов оружия массового уничтожения являются главным источником обострения международной напряженности, усиления военной опасности. Вашингтон дополнил свою доктрину «ограниченной» войны концепцией «затяжной» ядерной войны, из которой надеется выйти победителем, делая при этом ставку на нанесение первого ядерного удара. США форсируют долгосрочные программы вооружений, создают новые военные базы далеко за пределами своей территории.

США образовали так называемый «корпус быстрого реагирования» — этот инструмент политики современных колонизаторов, предназначенный для выполнения задач мирового жандарма и для вторжения на чужие территории. В результате возникают опасные конфликтные ситуации и «горячие точки» в различных районах мира, будь то Ближний Восток, Южная Атлантика, Центральная Америка или Карибский бассейн.

Совсем недавно мир стал свидетелем злодеяний военизированной Израиля в Ливане, применения ею фашистских методов геноцида против многонационального палестинского народа. Совершенно очевидно, что израильские правители никогда бы не решились на такие варварские действия, если бы не опирались на поддержку США, которые, вооружая Израиль и поощряя его агрессивные устремления, преследуют в этом районе свои цели.

СССР решительно выступает за скорейшее осуществление справедливого, прочного и всеобъемлющего урегулирования ближневосточной проблемы на основе полного вывода войск Израиля со всех оккупированных им арабских территорий, удовлетворения справедливых требований арабского народа Палестины и обеспечения его законных прав, включая его право на создание собственного государства, равно как и обеспечения права всех государств Ближнего Востока на независимое существование и развитие.

Я полностью разделяю вашу озабоченность тем, что ситуация в Центральной Америке и

Карибском бассейне чревата серьезной угрозой. Хочу подчеркнуть, что очаги напряженности в этом районе возникают по вине тех, кто пытается навязать свою волю живущим здесь народам, подавить их стремление к свободе, национальной независимости и прогрессу. Советский Союз не раз заявлял о своем твердом убеждении, что укрепление мира и безопасности в Центральной Америке и Карибском бассейне, как и в любой части земного шара, возможно лишь на основе уважения суверенного права каждого народа самому, без вмешательства извне определять свою судьбу, распоряжаться своими естественными богатствами.

Нам понятно стремление все более широких кругов стран Азии, Африки и Латинской Америки добиваться создания на своих континентах обстановки мира и добрососедства. Мы поддерживаем предложения и инициативы всех государств, выступающих за политическое решение спорных проблем на справедливой основе за столом переговоров.

Предотвратить опасность новой мировой войны, добиться укрепления разрядки, распространения ее на все континенты нашей планеты нельзя только односторонними усилиями. Сейчас, чтобы отстоять мир, как никогда раньше, нужны коллективные действия всех государств — больших и малых, всех миролюбивых сил, независимо от их идеологических воззрений и политических убеждений.

С уважением

Л. БРЕЖНЕВ.

НИКАКИХ ЮРИДИЧЕСКИХ ПРЕИМУЩЕСТВ

КОНСТИТУЦИОННЫЕ ПРИНЦИПЫ СОВЕТСКОЙ ФЕДЕРАЦИИ

Нынешний год для Советского Союза — юбилейный: в декабре исполняется 60 лет со времени его образования. СССР как государство представляет собой федерацию, в которую входят пятнадцать советских социалистических республик: РСФСР (она сама является федерацией на базе автономии), Украина, Белоруссия, Узбекистан, Казахстан, Грузия, Азербайджан, Литва, Молдавия, Латвия, Киргизия, Таджикистан, Армения, Туркмения, Эстония.

ОСНОВЫ СОВЕТСКОГО ФЕДЕРАЛИЗМА

Союз советских республик был учрежден в 1922 году в результате свободного самоопределения наций на основе принципа социалистического федерализма, т. е. на национально-территориальной базе, началах добровольности объединения и равноправия субъектов федерации.

Это означает, что в состав СССР входят не географические районы или административные единицы, а национальные государства. Причем социалистический характер федерации предполагает, что они имеют одинаковую классовую сущность и форму.

Статья 72 Конституции СССР гласит: «За каждой союзной республикой сохраняется право свободного выхода из СССР». Норма о выходе законодательно закрепляет принцип добровольности не только в отношении объединения республик в федерацию, но и в отношении их нахождения в ней. Это право республики безусловно. Для его осуществления не требуется согласия высших органов государственной власти ни Союза ССР, ни других союзных республик.

Союзные республики отличаются друг от друга по размерам территории, численности населения, экономическому потенциалу. Но несмотря на это, они равноправны. Ни одна из них не имеет никаких юридических преимуществ перед другой. Компетенция их одинакова. Отношения союзных республик с Союзом ССР строятся на основе единых конституционных норм.

СОЮЗ РАВНЫХ

Вступив в состав СССР, союзные республики добровольно передали ряд своих прав федерации, но это вовсе не означает, что они тем самым ограничили свой суверенитет. Они продолжают оставаться суверенными государствами, но не отдельно существующими, а входящими в качестве составных частей в более крупное государство, которое также является суверенным.

Следовательно, сочетание суверенитета Союза ССР и союзной республики, самостоятельности двух государственных властей на одной территории заключается в том, что каждая из них самостоятельна и независима в определенном круге дел — идет ли речь о вопросах их исключительной компетенции или о тех правомочиях по предметам их совместного ведения, которые принадлежат каждой из них.

Союзную республику как суверенное государство характеризуют следующие черты: добровольность вхождения в состав СССР, право свободного выхода из него; наличие своей территории, которая не может быть изменена без ее согласия; свой высший орган государственной власти, свое правительство, свой высший судебный орган — Верховный суд. Каждая республика имеет свою Конституцию, которая принимается самостоятельно, без последующего утверждения федерацией, свое законодательство. Она участвует в формировании и деятельности союзных органов го-

сударственной власти и управления, суда, обладает правом на вступление в отношения с иностранными государствами; имеет герб, флаг и гимн, являющиеся символами республик.

РЕСПУБЛИКА ИМЕЕТ ПРАВО...

Союзная республика, вступив в Союз ССР, не просто передает часть своих прав в пользу федерации. Одновременно она как член союза получает права, переданные ей другими республиками. Ведь органы Союза ССР не есть нечто отгороженное от союзных республик, а включают в себя их представителей. Действуя в составе союзных органов, они не только представляют и отстаивают республиканские интересы, но и вместе с представителями других союзных республик вершат дела федерации.

Так, в высшем органе государственной власти СССР — Верховном Совете — две равноправные палаты: Совет Союза и Совет Национальностей. В первую из них депутаты избираются по округам с равной численностью населения. Во второй все республики, сколько бы жителей их ни населяло, представлены равным числом депутатов.

Каждая республика имеет своего представителя в составе Президиума Верховного Совета СССР — в лице одного из заместителей Председателя Президиума.

Союзные республики имеют представительство и в двух других важнейших органах федерации: в составе Совета Министров СССР входят по должности председатели правительств союзных республик, а в состав Верховного суда СССР — председатели Верховных судов республик.

Представители органов союзных республик участвуют также в деятельности ряда министерств и государственных комитетов федерации.

Каждая союзная республика обеспечивает комплексное экономическое и социальное развитие своей территории. Но на территории республик находится немало предприятий, учреждений и организаций союзного подчинения. Поэтому статья 77 Конституции СССР предоставляет республикам право контролировать и координировать деятельность этих предприя-

тий по четырем основным направлениям: производственная сфера (промышленность, капитальное строительство), охрана окружающей среды, руководство инфраструктурой (торговля, строительство дорог, здравоохранение и т. п.), обеспечение социалистической законности.

ФЕДЕРАЦИЯ И РЕСПУБЛИКИ

Несмотря на то, что союзные республики сохраняют свой суверенитет и широкие права в федерации, ряд вопросов они передали в ведение Союза ССР, без чего СССР как единое государство просто не мог бы существовать. К таким вопросам относится принятие в состав СССР новых республик, руководство единой денежной и кредитной системой, вопросы мира и войны и т. д.

Объем компетенции Союза ССР складывался исторически. Советские конституции (как федерации, так и республик) не содержат общих положений о порядке распределения компетенции между Союзом и республиками и не закрепляют каких-либо общих принципов на этот счет. Господствующим в отношениях между Союзом ССР и республиками является принцип совместного ведения.

Вместе с тем анализ тенденций развития советской федерации показывает, что одной из закономерностей этого развития является процесс усиления союзных начал. Нельзя, однако, отметить, что в ряде случаев имеет место и расширение прав союзных республик.

Дело в том, что в сфере совместного ведения усиление союзных начал означает, как правило, не лишение республики прав по какому-то вопросу, а расширение прав федерации на решение принципиальных сторон проблемы и сохранение за республиками прав более конкретного регулирования отношений в той же области. Этим путем, в частности, обеспечивается повышение единства и единообразия в решении дел, имеющих общее значение для всех республик, укрепление единства Союза ССР.

Таковы основные принципы советской федерации, выдержавшие испытания шести десятилетий истории.

(АПН).

Выданні «Голасу Радзімы»

Што? * Як? * Чаму?

Гарадок, далі назву кніжцы. Яна ўвабрала і глыбокі роздум над асобнымі творамі паэта, шляхамі ўзнікнення і выспявання задумы, духоўны кантакт з аднадумцамі, калегамі, сябрамі...

Верш «А хто там ідзе?» — адметны ў творчасці Янкі Купалы. У дарэвалюцыйны час ён лічыўся свосабылівым неафіцыйным гімнам беларусаў. «Гэта была песня яднання людскіх душ, песня-покліч да лепшай долі». Яе грамадзянскую значнасць, надзвычайную ролю ў тагачасным абуджэнні свядомасці беларускага народа адзначаюць у гутарцы з Уладзімірам Содалем акадэмік Гаўрыла Гарэцкі, былы актёр з трупы Буйніцкага Зыгмунт Абрамовіч, настаўнік і літаратар Васіль Гарбацэвіч. Прарочыя Купалавы словы пра свой народ неўзабаве як уласныя ўспрынялі людзі іншых нацыянальнасцей. «А хто там ідзе?» шырока пакрочыў па планеце ў перакладзе на дзесяткі моў свету. Ён і цяпер у шэрагах змагароў за долю і шчасце, за свяцённае права прыгнечаных «людзьмі звацца».

Менавіта праз гэты Купалаў шэдэўр адбылося знаёмства нашага песняра з вялікім пралетарскім пісьменнікам Максімам Горкім. «Пасрэднікам» з'явіўся настаўнік Андрэй Посах, даўні сябар паэта. У час наведання Горкага на Капры ў Італіі, які там лячыўся, Андрэй Посах завёў гаворку пра маладую беларускую літаратуру, прачытаў «А хто там ідзе?». Твор настолькі ўразіў субяседніка, што праз нейкі час ён перакладаў верш на рускую мову — унікальны выпадак, бо перакладамі Горкі амаль не займаўся. Шчыры сябар маладога Купалы, руплівец на іве народнай асветы — такім бачыцца са старонак

кніжкі Уладзіміра Содала згаданы ўжо Андрэй Посах.

А крыху далей — чароўная, абаяльная цёця Уладзя, як усе звалі Уладзіслава Францаўну. Жонка, сябар, папечнік паэта. Яна выдатна разумела значэнне творчасці Янкі Купалы для беларускай культуры і ашчадна захоўвала кожную рэліквію. Стараннімі цёці Уладзі паўстаў у Мінску неўзабаве пасля вайны цудоўны Літаратурны музей Янкі Купалы. Не ўсе ведаюць, што маці Уладзіславы Францаўны была французжанка. Багата адораная натура, яна дасканала засвоіла культуру беларускага, рускага, польскага народаў, прымала ўдзел у грамадскім жыцці. Эмацыянальная, дзейная Эміля Манэ — так звалі Купалаву цешчу — жыла разам з дачкой і зяцем у Мінску ў пачатку дваццатых гадоў. Якраз тады паэт узяўся за пераклад на родную мову партыйнага гімна — «Інтэрнацыянал». Несумненна, сямейнае «французскае» асяроддзе спрыяла такой адказнай працы.

Постаць паэта са старонак кніжкі Уладзіміра Содала паўстае ва ўсёй шматграннасці. Купала тут — глыбокі выказнік адвечных народных дум, спадзяванняў і назіральны, цікаўны да праўды жыцця літаратар, абаяльны, з мяккім гумарам субяседнік і спагадлівы да чужога гора чалавек. Любоў да паэта, тонкае адчуванне яго непарыўных сувязей з роднай зямлёй, яе людзьмі, пільная ўвага да найдрабнейшых дэталей побыту і выключная праўдзівасць дапамагалі аўтару ў яго працы, наблізілі асобу славуэтага песняра Беларусі да чытачоў з розных краін.

В. СЕРГІЁўСКАЯ.

ДРАГІЧЫНШЧЫНА

[Заканчэнне.

Пачатак на 3-й стар.]

роднікансервавы завод, цагельня, ватна-вароўкавая фабрыка. Ёсць Дом культуры, бібліятэка, дзве школы, бальніца.

На тэрыторыі Драгічыншчыны шмат цікавых куточкаў, якія з'яўляюцца жывымі помнікамі як сёвай мінуўшчыны, так і больш позняй гісторыі гэтай зямлі, яе людзей. Напрыклад, у вёсцы Жабера, што на рацэ Ясельда, захаваліся руіны замка Вішнявецкіх (магнатаў Берасцейскага ваяводства Вялікага княства Літоўскага), разбуранага польскімі і шведскімі захопнікамі ў час Паўночнай вайны 1700—1721 гадоў.

Вёска Людзінова славіцца тым, што тут калісьці жыла пісьменніца Эліза Ажэшка, жонка П. Ажэшкі, роднага брата вядомага рэвалюцыянера, удзельніка паўстання 1863 года Фларыяна Ажэшкі.

Слаўны сённяшні дзень Дра-

гічыншчыны — квітнеючага краю Беларусі. Раён найперш вядомы як выдатная сельскагаспадарчая зона. Ён спецыялізуецца на малочна-мясной жывёлагадоўлі і вырошчванні бурокаў у спалучэнні з ільнаводствам. Вырошчваюць тут таксама збожжа і бульбу. Уклад раёна ў нацыянальны даход летась — 37,7 мільёна рублёў. Гэтую суму складаюць не толькі грошы калгасаў і прадпрыемстваў, але і заробленыя на вырошчванні гародніны і садавіны на прыватных прызямных гаспадарках.

Гонарам Драгічыншчыны з'яўляецца Панінскі комплекс па гадоўлі нецеляў на 3 тысячы галоў. Неўзабаве ўступіць у лік дзеючых і жывёлагадоўчы комплекс на 24 тысячы галоў у калгасе імя Кірава.

Вандруючы па раёну, нельга не звярнуць увагу на яго выдатныя дарогі. Праз Драгічыншчыну пралягаюць аўтадарогі Брэст — Пінск, Драгічын — Бя-

роза, Драгічын — Радаслава — Дзівін.

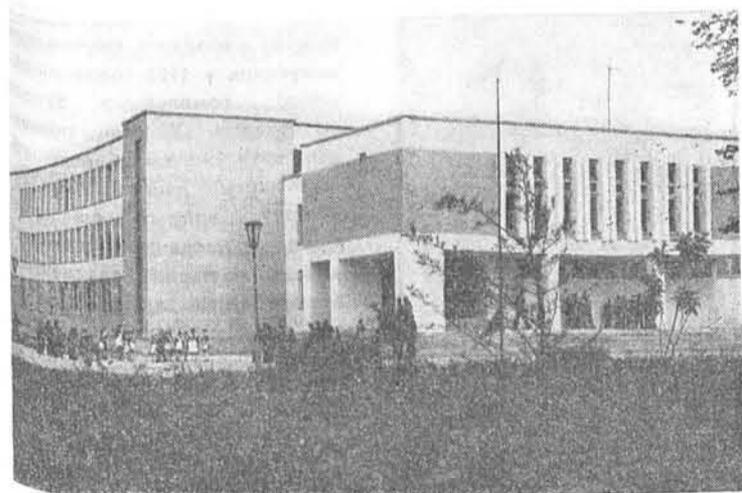
Тут беражліва ставяцца да дарог. Як раней, так і сёння кожны жыхар вёскі перад нядзелямі і святамі падмятае кавалак шашы, якая праходзіць паўз яго сядзібу. Тутэйшы люд любіць ва ўсім парадак.

Вось і падышла да канца наша экскурсія. Мы зноў у Драгічыне, у гарадскім скверы, дзе ўстаноўлены помнік-мемаарыял ахвярам мінулай вайны (яго аўтар Міхась Берман, скульптар Уладзімір Палсуеў). Гэта адно з самых свяшчэнных месцаў раёна. Тут заўсёды шмат людзей: прыходзяць на паклон да тых, хто аддаў сваё жыццё за іх шчаслівы і мірны лёс, прыходзяць, каб запэўніць загінуўшых у мінулае ліхалецце, што не дапусцяць новай вайны. Завіталі і мы з вамі, шануюныя суайчыннікі, сюды...

Мікола ШЭЛЯГОВІЧ.

НА ЗДЫМКАХ: новы будынак Зарэчкаўскай сярэдняй школы на 624 вучнёўскія месцы; помнік старажытнай архітэктуры — драгічынская праваслаўная царква.

Фота В. ЗУШЧЫКА.

Былога панскага парабка, а цяпер замежнага гасця з Буэнас-Айрэса Нікадзіма Леванюка ветліва прыняў у сваім рабочым кабінце дырэктар саўгаса; потым яго вазіў ад вёскі да вёскі, з поля на ферму інжынера; вечарам, калі наш зямляк зайшоў у мясцовы Палац культуры, з ім, як з роўным сабе, вялі гутарку дырэктар сярэдняй школы, загадчыца бібліятэкі, урач сельскай бальніцы. Калі праз месяц, перад ад'ездам, вясноючы спыталі Леванюка, якое мае моцнае ўражанне ён павязе з сабой у далёкую чужыну, аргенцінскі беларус адказаў: «Пра тое, як я за панібраты быў тут з людзьмі адукаванымі. Гэта ж даўней на Беларусі цёмны мужык перад чалавекам вучоным здалёк шапну здымаў, а каб падысці ды руку працягнуць, — пра гэта і не думай!»

Агульнадаступнасць, дэмакратычнасць у адносінах з працоўным чалавекам — гэта толькі адна з адметных рыс, якой вызначаецца наша

НАРОДНАЯ ІНТЭЛІГЕНЦЫЯ

У тыя часы, якія даліся ў памяць Нікадзіму Леванюку, і яшчэ раней, да Вялікай Кастрычніцкай сацыялістычнай рэвалюцыі, інтэлігенцыя, гэты шматлікі сацыяльны слой, фарміравалася пераважна з маёмных класаў. Калі ўзяць нашу Беларусь, то, вядома ж, буржуазная нацыянальная інтэлігенцыя тут пераважна выйшла з асяроддзя шляхты, абшарнікаў і заможных слаёў насельніцтва. Значыць, зусім заканамерна, што яна пагардліва ставілася да мужыка, рабочага, наогул да чалавека працы і, імкнучыся ўзняцца вышэй па сацыяльнай лесвіцы, верна служыла пануючым класам — таму ж капіталісту, купцу, памешчыку, радавётаму пану.

Наш зямляк, які змалку ведаў, дзе яго месца, а дзе адукаванага пана, і цяпер мерае лядское грамадства гэтай старой меркай. Бо ў тым свеце, дзе ён жыў, яно практычна нічым не розніцца ад таго, якое было на яго радзіме да рэвалюцыі ці пры буржуазна-памешчыцкай Польшчы.

Раней, у былой Заходняй Беларусі, калі прычэпіцца да чалавека хвароба і трэба пільна да доктара, то ці ж мужык мог пайсці да яго з пустымі рукамі? Збярэ ў вандэзлак апошні дзесятак рэк, кус масла і толькі тады асмеліцца падысці да парога «пана доктара». Сёння ў той жа Аргенціне або Злучаных Штатах Амерыкі, Канадзе ўрач не спытае, што табе баліць, а перш чым прыняць пацыента, пацікавіцца яго кішэняй, рахункам у банку. І калі там пуста, — ідзі, чалавеча, са сваёй хваробай туды, адкуль прыйшоў.

На гэтым прыкладзе выразна акрэсліваецца роля людзей інтэлектуальнай працы ў грамадстве. У капіталістычнай краіне дзейнасць інтэлігенцыі вызначаецца інтарэсамі тых класаў, якім яна служыць. У сацыялістычным — інтарэсамі працоўных. Самі ўмовы жыцця ў буржуазным грамадстве вызначаюць месца інтэлігенцыі ў ім і яе стаўленне да працоўнага чалавека і, скажам, да банкіра, бізнесмена. Таго ж амерыканскага ўрача менш за ўсё цікавіць здароўе народа: яму важна мець добрую ўласную клініку, даходную прыватную практыку і выдатную рэкламу сваёй персону. І ўсё гэта — дзеля ўласнага працвітання. У савецкага ўрача ёсць дзяржаўная клініка, дзе яму створаны ўсе ўмовы для плённай прафесійнай работы. І перш за ўсё яго турбуе здароўе пацыента, а не ўласны бізнес.

Гэта ж можна сказаць і пра любога іншага савецкага чалавека, які займаецца разумовай працай. Пісьменнік і педагог дбаюць пра маральнае здароўе народа, заводскі інжынер і канструктар рупяцца, каб палегчыць працу рабочага, архітэктар клапоціцца пра лепшыя жыллёвыя ўмовы ў горадзе і вёсцы. Усе яны жывуць жыццём сваёй краіны, свайго народа, з якога самі выйшлі. І гэта не проста прыгожыя словы, дэкларацыя. Мастак едзе на вёску і з натхненнем малое партрэты перадавікоў сельскай гаспадаркі — звычайных даярак і трактарыстаў, ільнаводаў і пастухоў. У фабрычным цэху ці на будаўнічай пляцоўцы артысты драматычнага тэатра паказваюць свой новы спектакль людзям у рабочых спяцоўках. Масціты акадэмік разам з токарам паглыбіліся ў чарцяжы: рацыяналізатар прыйшоў за дапамогай да вучонага.

Гэта — характэрныя абразкі з нашага жыцця. Як жа часта такія факты служаць аб'ектамі для насмешак і злараднасці на Захадзе. Маўляў, гэта ўсё надуманае, не можа быць нічога агульнага ў таго, хто арэ зямлю, доіць кароў, стаіць змену ля станка, і мастака, артыста, вучонага — людзей вытанчанага інтэлекту. Можна, ёсць на самай справе, у нашым штодзённым жыцці! І перш за ўсё таму, што і той жа акадэмік з сусветным імем, і вядомы літаратар, чые кніжкі бяруць нарастваць, і зорка эстрады, што аб'ехала дзесяткі краін, і славыты на ўсю Беларусь урач, і старшыня калгаса, які мае вучоную ступень кандыдата навук, — усе яны выйшлі з працоўнага асяроддзя. Іх карані — у народзе. Яны не толькі не цураюцца чалавека працы, але і разумеюць яго патрэбы і намагаюцца сваю дзейнасць накіраваць у адно рэчышча, на карысць усяго народа.

«З глыбін народа выйшла новая, сацыялістычная інтэлігенцыя, якая праславіла Радзіму выдатнымі дасягненнямі навукі і тэхнікі, літаратуры і мастацтва. Сустрэча, пра якую марылі лепшыя людзі чалавецтва, гістарычная сустрэча працы і культуры, — адбылася». Такую ацэнку даў нашай народнай інтэлігенцыі Леанід Брэжнеў. Успрыняўшы рэвалюцыйную ідэалогію, мараль, калектывісцкую псіхалогію, ідэалы рабочага класа, савецкая інтэлігенцыя верна служыць інтарэсам свайго народа.

Супрацьпастаўленне «мыслячай эліты» рабочага класа, «белых каўнерыкаў» «чорным камбінезонам» — гэта тэхнакратычная канцэпцыя буржуазных сацыялагаў ставіць інтэлігента над працаўніком, адводзіць яму вядучае месца ў капіталістычным грамадстве, абсалютызуе ролю інтэлігенцыі ў сучасным свеце. Адна з характэрных асаблівасцей савецкай інтэлігенцыі — яна ніколі не супрацьпастаўляла сябе працоўнаму чалавеку. Не антаганізм, а плённы саюз творчай думкі і творчай працы! Гэта значыць, што ў нашай краіне поплеч крочаць людзі фізічнай і людзі разумовай працы.

Між іншым, тая з'ява, што кінулася ў вочы нашаму суайчынніку Нікадзіму Леванюку, сведчыць яшчэ і воль пра што. Стварэнне сацыялістычнай інтэлігенцыі, інтэлігенцыі з народа, ліквідавала колішні разрыў паміж разумовай і фізічнай працай. Таму нароўні вядуць гаспадарскую размову калгасны пастух і высокаадукаваны аграном. Таму пільна прыслухоўваюцца да заўваг рабочай аўдыторыі артыст, спявак і пісьменнік.

Нездарма ў нашай краіне самае высокае і пачэснае званне для чалавека разумовай працы, інтэлігента — народны. Народны — значыць служыць народу і ў гэтым бачыць вышэйшы сэнс сваёй дзейнасці.

У РАБОЦЕ міжнароднай навуковай канферэнцыі «Славянскія культуры і сусветны культурны працэс», якая нядаўна праходзіла ў Мінску, прыняло ўдзел каля двухсот вучоных. Гэта былі прадстаўнікі краін — членаў ЮНЕСКО: Аўстрыі, Балгарыі, Вялікабрытаніі, Венгрыі, ГДР, Грэцыі, Даніі, Індыі, Італіі, Канады, Нідэрландаў, Нарвегіі, Польшчы, Румыніі, СССР, Фінляндыі, ФРГ, ЧССР, Швецыі, Югаславіі.

«Ва ўсе часы, на ўсіх этапах развіцця чалавечага грамадства сапраўдная культура дапамагала людзям дастойна жыць, тварыць і перадаваць наступным пакаленням духоўныя каштоўнасці, створаныя народамі», — сказаў, адкрываючы канферэнцыю, акадэмік АН БССР М. Бірыла. Славянскія культуры звязаны з сусветнай культурай, выкарыстоўвалі яе здабыткі і ўносілі свой уклад у яе развіццё. Асабліва значных поспехаў яны дасягнулі ў пасляваенныя гады, развіваючыся ва ўмовах міру і сацыялізму. Заканмернай таму з'яўляецца і ўсё ўзрастаючая цікавасць, якую праяўляе навуковая грамадскасць да духоўных набыткаў славянскіх народаў.

Канферэнцыя ў Мінску праводзілася Міжнароднай асацыяцыяй па вывучэнню і распаўсюджанню славянскіх культур у адпаведнасці з праграмай ЮНЕСКО. Сведчаннем важнасці і вялікага значэння для навукі гэтага міжнароднага форуму з'явілася Пасланне Генеральнага дырэктара ЮНЕСКО Амаду-Махтар М'Боу, з якім ён звярнуўся да ўсіх яго ўдзельнікаў. У Пасланні падкрэслена, што канферэнцыя, якая сабрала вучоных і літаратуразнаўцаў з усяго свету, павінна абмеркаваць вытокі і гістарычнае развіццё славянскіх культур, іх узаемныя сувязі з іншымі культурамі.

Сталіца Беларусі Мінск, сказаў А.-М. М'Боу, з'яўляецца цэнтрам рэспублікі старажытнай культуры, якая стала калыскай выдатных паэтаў, пісьменнікаў і вучоных: Францыска (Георгія) Скарыны, Сымона Буднага, Міколы Гусоўскага —

аўтара слаўтай паэмы «Песня пра зубра», і заснавальнікаў беларускай савецкай літаратуры Янкі Купалы і Якуба Коласа, стагоддзе з дня нараджэння якіх святкуюецца сёлета. Знамянальна, што канферэнцыя супадзе з важнай падзеяй для Беларусі і іншых рэспублік СССР — з 60-годдзем утварэння Саюза Савецкіх Сацыялі-

праўдная культура фарміруе грамадскую думку, збліжае і духоўна ўзбагачае людзей, вучыць народы з павагай адносіцца адзін да аднаго.

Н. Сняжкова расказала, што ў Беларусі загінулі 2 мільёны 230 тысяч чалавек — кожны чацвёрты яе жыхар. Сотні населеных пунктаў спалены разам з людзьмі. Была разбура-

вы, у ім зручна жыць, — сказаў наш госць. Да прыезду ў Беларусь Л. Рабель ведаў творы В. Быкава, яму знаёмы імяны Янкі Купалы і Якуба Коласа, ён прымаў удзел у перакладзе кнігі пра Ф. Скарыну на французскую мову. Леон Рабель з задавальненнем адзначыў таксама, што добра разумее беларускую мову, на якой

стол» — «Класікі беларускай літаратуры Янка Купала і Якуб Колас у кантэксце славянскіх літаратур». Усе прамоўцы падкрэслівалі сусветнае значэнне творчасці Янкі Купалы і Якуба Коласа, разглядалі іх філасофскую, эстэтычныя і грамадска-палітычныя погляды. На пасяджэнні былі пастаўлены задачы далейшага, больш паглыбленага вывучэння творчасці класікаў беларускай літаратуры, таму што цікавасць да іх творчасці пастаянна ўзрастае ва ўсім свеце. Прафесар Ліверпульскага ўніверсітэта, вядомы славіст Арнольд Макмілін расказаў, што ў гэтым месяцы ў Вялікабрытаніі адбудзецца сімпозіум, прысвечаны 100-годдзю з дня нараджэння Янкі Купалы і Якуба Коласа, выйдзе часопіс, прысвечаны беларускім песням, з'явіцца новая пераклады іх твораў на англійскую мову. Аб вялікім значэнні творчасці Я. Купалы і Я. Коласа для развіцця польскай літаратуры гаварыў польскі вучоны Б. Белаказовіч.

Для ўдзельнікаў міжнароднага форуму былі падрыхтаваны і культурная праграма. Яны наведвалі слаўтыя мясціны Мінска, пабывалі ў Хатыні, ў музеях, тэатрах, на канцэртах праслаўленых мастацкіх калектываў.

— Я многа дзе паспеў пабываць, — сказаў прафесар Н.-О. Нільсан. — Глядзеў п'есу «Трыбунал» у беларускім тэатры імя Янкі Купалы, балет Глебава «Курган» паводле твора Купалы, у філармоніі слухаў ступленне дзяржаўнага хору. Усё, што я бачыў, сведчыць аб высокім узроўні сучаснай беларускай культуры.

...Канферэнцыя закончыла работу. Гісторыкі і філосафы, літаратуразнаўцы і фалькларысты, моваведы і спецыялісты іншых грамадскіх навук праваналізавалі важнейшыя этапы стагнаўлення і развіцця духоўнай дзейнасці славян, абмеркавалі праблемы ўзаемаабмену культурнымі каштоўнасцямі паміж народамі ў нашы дні.

Правядзенне міжнароднай канферэнцыі ў Мінску — прызнанне высокага аўтарытэту вучоных рэспублікі, якія паспяхова працуюць над праблемамі славянскіх культур.

Д. БАБАК.

МІЖНАРОДНАЯ КАНФЕРЭНЦЫЯ ў МІНСКУ ПРАЙШЛА ў АБСТАНОЎЦЫ ДОБРАЗЫЧЛІВАСЦІ І НАВУКОВАГА СУПРАЦОЎНІЦТВА

СЛАВЯНЕ І СУСВЕТНАЯ КУЛЬТУРА

стычных Рэспублік. Жадаю вялікіх поспехаў удзельнікам канферэнцыі і выказваю надзею, што яна будзе садзейнічаць развіццю міжнароднага культурнага супрацоўніцтва.

У рабоце канферэнцыі знайшлі адлюстраванне высокія прынцыпы і мэты ЮНЕСКО, якая заклікана служыць справе міру, гуманізму і прагрэсу. У выступленнях вучоных з розных краін прагучала заклапочанасць праблемамі міру, яны падкрэслівалі ролю культуры ў барацьбе супраць вайны. Па іх словах, на нашай зямлі яны ўвесь час адчувалі адносінныя добразычлівасці, а на пасяджэннях панавала атмасфера навуковага супрацоўніцтва. І хто ведае, можа не аднаму з удзельнікаў канферэнцыі падумалася: як было б добра, каб толькі на падобныя нарады з'язджаліся прадстаўнікі розных краін, каб абмяркоўвалі яны мірныя праблемы, дзяліліся набыткамі ў галіне навукі і культуры, тады шчаслівейшым і багацейшым стала б усё чалавецтва.

Да ўдзельнікаў канферэнцыі звярнулася намеснік Старшыні Савета Міністраў БССР Н. Сняжкова.

У сучаснай складанай міжнароднай абстаноўцы, сказала яна, сустрэчы вучоных розных краін, якія займаюцца праблемамі культуры, маюць важнае значэнне, таму што са-

на народная гаспадарка, у руіны ператвораны гарады і вёскі. Агульная сума матэрыяльных страт складала 75 мільярдаў рублёў, гэта значыць 35 гадавых бюджэтаў перадаваенага 1940 года. І толькі дзякуючы бескарыслівай брацкай дапамозе ўсіх народаў нашай вялікай Радзімы рэспубліка змагла за кароткі тэрмін ў час апошняй вайны, — сказаў у гутарцы з нашым карэспандэнтам шведскі вучоны Н.-О. Нільсан. — Многія ў нас упершыню пачулі пра гэты горад і ўбачылі яго па тэлебачанні ў сувязі з Маршам міру-82, які пачынаўся ў Стакгольме і заканчваўся ў Мінску.

— На жаль, я да прыезду сюды вельмі мала ведаў пра Мінск. Чуў толькі, што ён быў вельмі разбураны ў час апошняй вайны, — сказаў у гутарцы з нашым карэспандэнтам шведскі вучоны Н.-О. Нільсан. — Многія ў нас упершыню пачулі пра гэты горад і ўбачылі яго па тэлебачанні ў сувязі з Маршам міру-82, які пачынаўся ў Стакгольме і заканчваўся ў Мінску.

Вельмі добра, сказаў далей Н.-О. Нільсан, што справай захавання міру займаюцца і жанчыны. Людзі ўзімаюцца над фатальнасцю, непазбежнасцю вайны, робяць захады, каб не дапусціць яе ўзнікнення. І гэта павінна прынесці плён.

Сваімі ўражаннямі аб Мінску і рабоце канферэнцыі падзяліўся і выкладчык аднаго з парыжскіх універсітэтаў Леон Рабель.

— Горад зялёны і не мітуслі-

праслухаў у час работы канферэнцыі не адзін цікавы даклад.

— А для мяне як для славіста, — сказаў ён, — знаёмства яшчэ з адной славянскай мовай вельмі карыснае.

Наш госць адзначыў добрую арганізацыю работы канферэнцыі, што дало магчымасць шырока пазнаёміцца з новымі дасягненнямі ў славістыцы.

Яго калега з Венгрыі Б. Хорват-Лукач сказала, што падобныя міжнародныя канферэнцыі даюць магчымасць адчуць, у якім стане знаходзіцца даная галіна навукі, чаго яна дасягнула. «Цікавымі былі большасць дакладаў, якія я слухала, — сказала Б. Хорват-Лукач, — карыснымі і размовы ў кулуарах».

Усяго ў час работы канферэнцыі на трох секцыях і двух «круглых сталах» было зроблена 165 дакладаў і паведамленняў. На разгляд былі вынесены, напрыклад, наступныя праблемы: славянская культура дап'ямовай эпохі і яе месца ў старажытнай сусветнай культуры; месца і роля культуры ў грамадска-палітычным развіцці і вызваленчых рухах славянскіх народаў; нацыянальная мастацкая класіка славянскіх народаў і яе ўклад у сусветную культуру; вайна і мір у сучаснай культуры; гуманістычнае адзінства культуры ў XX стагоддзі... У ДOME літаратара быў праведзены «круглы

НА ПАЛІЦАХ КНІГАРАНЬ — НОВАЕ ДАСЛЕДАВАННЕ ПА ФАЛЬКЛОРУ

ПЕСНІ БЕЛАРУСКАГА ПАЗЭР'Я

Рэспубліканскае выдавецтва «Навука і тэхніка» нядаўна выпусціла ў свет кнігу З. Мажэйка «Песні беларускага Паазер'я» — даследаванне песеннай культуры паўночных раёнаў БССР, яе самабытнасці і геаграфічнага размеркавання мелодый.

Лічылася, што Паазер'е вывучана фалькларыстамі ў цэлым дастаткова, з пункту гледжання агульнаславянскіх традыцый. Аднак пры дэталёвым знаёмстве даследчыцы з матэрыяламі папярэднікаў выявілася, што значная частка раёнаў Паазер'я была абследавана нераўнамерна. А ў выніку гэтага малаабгрунтавана абгульненні і назіранні аднаго лакальнага раёна пераносіліся на ўсю паўночнабеларускую народнапесенную культуру. Аўтар новага выдання па фальклору ўзяўся за вельмі цяжкую, але надзвычай патрэбную працу — сістэматызаваць і ўсебакова даследаваць ўсіх раёнаў Паазер'я, каб «паказаць музычна-стыліявую самабытнасць мясцовых пеўчых традыцый... паэтычнага і музычнага зместу песні... увесць этнамузычны комплекс, які склаўся ў лэўным сацыяльна-гістарычным і геаграфічным асяроддзі». Больш чым сем гадоў бесперапынай, напружанай працы — сотні паездак, сустрэч — далі свой плён. У выніку з'явіўся зборнік, дзе ўсебакова прадстаўлена самабытная песенная культура ўсіх раёнаў беларускага Паазер'я, непаўторнасць і адметнасць мясцовых абрадаў і звычайў.

Адметнай рысай зборніка з'яўляецца і тое, што ў ім, у адрозненне ад іншых фальклорных выданняў, прадстаўлены новыя сучасныя запісы мелодый разам з запісамі паэтычных твораў, скрупулёзна сабраных З. Мажэйка на працягу 1971—1979 гадоў. Матэрыял даследчыца размясціла ў трох раздзелах: песні календарна-земляробчага

круга, сямейна-абрадавага цыкла, якія ўмоўна прымяркоўваюцца да пэўнага часу і абставін, і непрымеркаваныя (што выконваюцца «абы-калі»), г. зн. уся пазаабрадавая песенная лірыка ў шырокім сэнсе гэтага паняцця.

Пакладзены ў аснову класіфікацыі песень функцыянальна-тыпалагічны прынцып дазволіў аўтару шырока паказаць усё багацце і разнастайнасць песеннай культуры. Пры сістэматызацыі календарна-земляробчых і сямейна-абрадавых песень аўтар таму не заўсёды прытрымліваўся жанрава-храналагічнай паслядоўнасці. З. Мажэйка, даючы характарыстыку народнапесеннай культуры Паазер'я, зазначае, што «ў народным побыце паўночнабеларускіх раёнаў пануе адзіночнае спяванне або сумеснае спяванне аднагалосных мелодый ва ўнісон». На матэрыяле паўночнабеларускіх традыцый аўтар паслядоўна разглядае і ўстанаўлівае, што напевы календарна-земляробчага і сямейна-абрадавага цыклаў характарызуюцца абагульненасцю і наўнасцю ўстойлівых меладыйных тыпаў. Што ж тычыцца трэцяга раздзела, то, як падкрэслівае аўтар, гэтай групе песень уласціва індывідуалізацыя паэтычнага і музычнага вобраза.

Выключна каштоўным з'яўляецца тое, што З. Мажэйка змясціла ў кнізе ўпершыню распрацаваныя ёю карты, на якіх паказаны раёны распаўсюджання тыповых календарных напеваў. Такі падыход набліжаецца да метадычкі дакладных навук, што ў фальклорных выданнях вельмі нова.

Новае даследаванне па беларускаму фальклору з'явіцца каштоўным падарункам і для спецыялістаў, і для шырокага кола чытачоў, якія цікавяцца народнай творчасцю.

А. ГУРСКІ.

Больш чым на мільён рублёў тавараў народнага спажывання выпускаць у 1982 годзе ліцейшчыкі гомельскага завода «Цэнтраліт». У спецыялізаваных цэху ўжо выраблены першыя партыі дэкаратыўных сувеніраў, адлітых з алюмінію. Сярод іх насценныя плакеткі, аправы люстэркаў, падсвечнікі, вешалкі, знакі задзяка. Усе гэтыя вырабы зроблены пад «старую медзь». НА ЗДЫМКАХ: сувенірны набор з люстэрка і падсвечнікаў; адна з насценных плакетак з металу — «Архітэктурны помнік Гомеля».

Фота І. ЮДАША.

Вобразы мілья роднага краю

1892-1968

ЯГО ЎСЕ ЛЮБІЛІ І ПАВАЖАЛІ

ПРАПАНУЕМ УВАЗЕ ЧЫТАЧОУ УСПАМІНЫ СЯСТРЫ ЯКУБА КОЛАСА

Калі мне было пяць гадоў, Костусь пайшоў вучыцца ў настаўніцкую семінарыю. Гэта ў Нясвіжы. Адтуль ён пісаў нам пісьмы, а на канікулы прыязджаў дадому. І часта з кім-небудзь са сваіх сяброў. Цэлы месяц, бывала, яны жылі ў нас. Елі асобна ад сям'і. Нямка за адзін стол саджаць і гасцей і сваіх (дзятвы ж у хаце многа было!). Калі прыязджаў Костусь, да яго заходзілі хлопцы і дарослыя мужчыны. Ім ён любіў расказваць казкі, анекдоты, чытаў цікавыя кнігі. Сябры звалі Костуса «Старым». Зойдуць у хату і пытаюцца:

— А дзе ж Стары?
Дыма ўсе Костуса любілі і паважалі. Раз Уладзя (самы старэйшы наш брат) падвучыў з хлопцамі, прыйшоў дадому і трохі разбушаваўся. Валтузіўся з сабакам, дурэў. Усе пачалі яго ўгамоньваць. Анічгусенькі не памагала. Як толькі з'явіўся Костусь і сказаў адно слова — адрозу ўціхамірыўся. Яго нельга было не паслухацца. Меў ён да кожнага разумны падыход.

На танцы брат не хадзіў. Болей сядзеў з кнігай. Усе ў хаце палягуць, а ён чытае і чытае... Мама часам скажа:

— Сын, кладзіся спаць.
— Мама, мне чамусьці не спіцца. Дык навошта дарма час траціць?
Костусь вельмі любіў казіць. З дзядзькам Антосям яны заўсёды хадзілі ў пары. А збіраць грыбы — найпершы ахвотнік! Устае, бывала, раненька, возьме кошык — і ў лес. Браў толькі баравікі, і не абы-якія, а цвёрдыя, маладзенькія.

Костусь хараша іграў на скрыпцы. А Уладзя — на гармоніку. Выйдуць яны, помню, вечарам, сядуць на дварэ і як зайграюць! Рэха разлягаецца навокал. Назаўтра хто прыйдзе з Акінчы: «Малайцы, хлопцы! Дзякуй за канцэрт!» Наогул у нас у сям'і любілі музыку, песні.

У маладосці Костусь быў запальчывы. Нават мама гаварыла:

— Як ты будзеш дзядзючкі вучыць?
— А бачыце, якім стаў настаўнікам!
Працуючы ў школе, прыязджаў на канікулы ў Альбуч. Да сябе забраў старэйшую за мяне сястру Юзю, вучыў там яе.

У 1913 годзе я выйшла замуж за Міхаіла Лойку. Ён адслужыў армію, жылося бедна. Дык мы ўзялі і паехалі ў Данбас, у Горлаўку. Там жыла старэйшая мая сястра Міхаіліна. А на чыгунцы ў Горлаўцы працаваў інжынер Радкевіч (родом з Мікалаеўшчыны). Майго Міхаіла ён узяў да сябе ў кантору.

Усяго спазналі на чужыне. З домам перапінску трымалі трывалую. Пасля — рэвалюцыя. А калі Колас у 1921 годзе пераехаў у Мінск, я вырашыла з'ездзіць да яго. Як над'ехала бліжэй да роднай Беларусі, так прыемна стала на душы. На вакзале ў Мінску балаголы навіперадкі адзін перад другім:

— Садзіцеся да мяне! Садзіцеся да мяне!
Прыехалі. Стукаю ў дзверы. Выходзіць чалавек.

— Хто вы такая?
— Колас тут жыве? — пытаюся.
— Ён дрэнна сябе адчувае.
— Скажыце, што прыехала яго сястра.
Тады павёў. Я ўбачыла бледнага брата і заплакала. Шкада стала. А ён:
— Не плач. Усё пройдзе.

Жыла я ў Коласа каля месяца і шмат чаго цікавага пачыла. Абыходзіўся ён з сынамі як з дарослымі. І хлопцы яго вельмі паважалі. Юрка, сярэдні сын, вельмі любіў слухаць мае казкі. Колас часам адганяў:

— Не лезь ты да цёткі, дай ёй дыхнуць.
А той:
— Калі ж так цікава!

Пасля яшчэ неаднойчы прыязджала да брата. Лячыла ногі. Колас мяне харошым дактарам паказваў.

У 1926 годзе Марыя Дзмітраўна, жонка Костуса, запрасіла на Коласаў дзень нараджэння. У 1939 і 1940 гадах гасцявала ў брата разам са сваім мужам. А там вайна — і наша сувязь перарвалася.

Настаў ціхі час. Я шлю і шлю пісьмы. На імя Марыі Дзмітраўны. Няма адказу. Нарэшце прыходзіць ад Коласа пісьмо: «Як ні цяжка, але Марыі Дзмітраўны ўжо няма». Болям разанулі гэтыя словы. Залаты быў чалавек. Добрая і да дзядзючкі, і да Коласа, і да ўсіх людзей. Жылі яны вельмі дружна. Шанавала яна Коласа. І ён яе таксама. Дзядзючкі сваіх навучыла любві да роднага, да людзей. Сыны (усе тры — Даніла, Юрка, Міхась) былі выхаваныя хлопцы. Паважалі старэйшых.

Апошні раз мы наведалі Якуба Коласа недзе за год да яго смерці. Сыны, Даніла і Міхась, былі жанаты ўжо. І ў Коласа з'явіліся ўнучкі — Сяргей, Андрэй, Маша. Маленькая Маша апчaperыла мяне за шыю і не адпускае. А тут брат заходзіць. Нельга і прывітацца. Неяк паставіла ўнучку на падлогу.

— Пахадзі па садзе, — сказаў Костусь, — успомні Марусю.

Паехалі з ім на магілу Марыі Дзмітраўны. У сям'і ў нас у бога не верылі, але стала я на калені, памалілася.

— Чаго ты молішся?
— Я Марусі маюся.

— Ёй можна, — адказаў брат, і на вачах заміглі слёзы. А пачакаўшы і цяжка ўздыхнуўшы, заўважыў:

— Мусіць, мяне ўжо зямля не хоча націць...

Я глянула на яго, і стала мне цяжка-цяжка на душы.

...Увесь час жылі мы ў Горлаўцы. Якуб Колас, вядомы ўжо тады пісьменнік, запрашаў пераехаць у Мінск. Неяк не адважваліся. Усё ж звязаліся з Горлаўкай, з мясцовымі людзьмі. Столькі працавалі там! Не стала брата — яго сын, Даніла Канстанцінавіч, настойліва пачаў пісаць і прасіць прыехаць. Так мы апынуліся ў Мінску.

Літаратурны запіс
І. КУРБЕКІ.

БІБЛІЯТЭКА ЗАМЕЖНАЙ ЛІТАРАТУРЫ

Англійская і французская, нямецкая і іспанская, суахілі і ўрду... Чатыры з паловай мільёны «адзінак захоўвання», як прынята гаварыць на мове бібліяграфу, на 132 мовах народаў свету прадстаўлены ва Усесаюзнай дзяржаўнай бібліятэцы замежнай літаратуры (УДБЗЛ) у Маскве. Гэта і кнігі, і перыядычныя выданні, і плацінкі, і магнітафонныя запісы, і дыяфілмы, і мікрафілмы. А пачыналася ўсё больш за 60 гадоў назад у адным са стара-маскоўскіх завулкаў з шыльды «Неафілагічная бібліятэка», у якой на паліцах было ўсяго 100 кніг.

Цяпер гэта шматпавярховы сучасны будынак у цэнтры горада, які прымае студэнтаў, аспірантаў, вучоных і проста аматараў кнігі ў любы дзень тыдня. У чытальных залах бібліятэкі могуць адначасова займацца 700 чалавек.

Тут сабраная літаратура па гуманітарных навук, у прыватнасці па гісторыі, эканоміцы замежных краін, мастацкай і палітычнай літаратура замежных аўтараў на іх роднай мове і ў перакладах.

З 1973 года бібліятэка становіцца і назукова-даследчай установай, у якой налічваецца

26 аддзелаў. Пазнаёмімся з адным з іх — аддзелам Азіі і Афрыкі. Расказвае яго кіраўнік Андрэй Швакаў:

— Асноўная функцыя нашага аддзела — камплектаванне літаратуры з краін Азіі і Афрыкі. Толькі з Афрыкі бібліятэка кожны год атрымлівае паўтары сотні кніг на англійскай, французскай і на нацыянальных афрыканскіх мовах — хаўса, йоруба, суахілі, іба, фула, амхарская, афрыкаанс і іншых. Сюды прысялаюць літаратуру такія выдавецтвы, як «Гана Паблішынг Карпарэйшн», «Кенія Літрыча Бюро», «Форс Дыменшн Паблішынг Карпарэйшн» (Нігерыя), «Нэшнл Сайнтыфік дакьюментэшнл сэнтэр» (Інданезія), «Інстытут оф Уорлд Літрыча» (Індыя) і многія іншыя, а таксама ўніверсітэты (у прыватнасці, Пакістана, Сінгапура, Філіпін, Шры-Ланкі) і розныя навуковыя цэнтры. Супрацоўнічаючы па кнігаабмену, аддзел Азіі і Афрыкі УДБЗЛ у сваю чаргу адпраўляе ў краіны гэтых кантынентаў гістарычную і палітычную літаратуру, работы класікаў марксізму-ленінізму, а таксама творы рускіх і савецкіх пісьменнікаў, перакладзеныя на еўрапейскія і нацыянальныя мовы народаў Азіі і Афрыкі.

Вучоная — літаратуразнаўчы аддзела рыхтуюць для чытачоў бібліятэкі даведнікі пра афразіяцкіх аўтараў. Імі, напрыклад, падрыхтаваны такі даведнік пра пісьменнікаў буйнейшай афрыканскай краіны — Нігерыі, куды ўвайшло амаль 40 аўтараў і сярод іх Чынуа Ачэбе, Воле Шойінка, Крыстофер Акімба і іншыя. У даведніку «Пісьменнікі Кеніі» вялікае месца ўдзелена Нгугі Ва Тхонга, Меджы Мванга і іншым. У перспектыве рыхтуецца вялікі трохтомны бібліяграфічны даведнік «Пісьменнікі Афрыкі», куды ўвойдуць звесткі аб найбольш вядомых аўтарах усяго кантынента, уключаючы арабскія краіны Паўночнай Афрыкі.

Тут жа падрыхтаваны спецыяльныя даведнікі і паказальнікі пра многіх пісьменнікаў Азіі.

Бібліятэку замежнай літаратуры наведваюць не толькі масквічы, але і жыхары іншых савецкіх гарадоў — студэнты, што вучацца завочна (у час экзаменацыйных сесій), аспіранты, вучоныя, што прыязджаюць у навуковыя камандзіроўкі. У СССР вучыцца шмат студэнтаў з іншых краін, і тут яны таксама частыя госці.

Ларыса МУГАЛЁВА.

У ЗБОРНІКУ «НАЗАЎСЁДЫ»

У цэнтральных выдавецтвах сёлета выходзіць шмат кніг, што расказваюць пра дружбу і ўзаемасувязі савецкіх народаў, пра тыя поспехі, якіх дабіліся яны за 60 гадоў жыцця ў адзінай сям'і. Многа робіць у гэтым кірунку Выдавецтва палітычнай літаратуры. Нядаўна тут пачаў свет зборнік нарысаў, дакументаў, хронікі — «Назаўсёды».

Кожны з раздзелаў кнігі — «Вясна нашага братэрства», «Пяць савецкай зямлі», «Адзіны шлях, адзіная воля», «У сям'і адзінай» — упісвае новыя старонкі ў летапіс дружбы і супрацоўніцтва.

«Плечы братаў» — так называецца публіцыстычнае слова Івана Чыгрынава. На канкрэтных прыкладах расказвае аўтар пра тое, як адрозу пасля вызвалення часова акупіраванай фашыстамі тэрыторыі рэспублікі на дапамогу беларускаму народу прыйшла ўся краіна. Не было ніводнага чалавека, які б застаўся абыякавы да гора і болю нашай шматпакутнай зямлі. З братняй дапамогай сяброў узнялася з руін і попелу Беларусь. З гонарам гаворыць І. Чыгрынаў аб сённяшніх поспехах рэспублікі, прамысловы патэнцыял якой у Савецкім Саюзе ўзрастае з кожным годам.

У артыкуле Мікалая Дамбкоўскага «Роскіт ляснага краю» гаворка ідзе пра Беларусь даваенную, пра тое, як «у адзінай сям'і савецкіх народаў Беларусь з адсталай ускраіны ператварылася ў квітнеючую сацыялістычную рэспубліку».

А. ВІШНЕУСКІ.

АДДАНЫ

БАЦЬКОЎСКАМУ

КРАЮ

ІВАНУ ПТАШНІКАВУ — 50 ГАДОУ

Дзяцінства — гэта самы шчаслівы час у жыцці чалавека. Але, на жаль, яго ў вядомага беларускага пісьменніка Івана Пташнікава не было: забрала вайна. Мабыць таму так пранікнёна і шчыра піша празаік пра той час. Падлеткам ён бачыў жахі, якія чынілі фашысты на акупіраванай Беларусі, змаганне людзей за волю, шчасце і радасць, перажываў разам са сваім народам пакуты, голад і здзекі, прынесеныя вайной. Пасляваенныя разбурэнні, неўладкаванасць, слёзы ўдоў і сірот назаўсёды запалі ў яго душу, не даюць заспакаення, знаходзяць мастацкае ўвасабленне ў многіх яго творах.

Іван Пташнікаў нарадзіўся ў сялянскай сям'і 7 кастрычніка 1932 года ў вёсцы Задроздзе на Міншчыне. Гэта прыгожы куток зямлі беларускай, край працавітых і шчырых людзей. Лясістыя ўзгоркі, шчодра аздобленыя зелянінай вёскі, духмяныя папавы, чыстыя рачулікі і блакітныя азёры зрабілі незабыўнае ўражанне на будучага майстра слова.

Мінаюць гады, але Іван Мікалаевіч не забывае свае родныя мясціны. Ён часта прыязджае сюды на сустрэчу з землякамі, на адпачынак, ну і, вядома ж, па натхненне.

І няхай гэтыя родныя мясціны раскінуліся не каля мора, не пад блакітнай вышай поўдня, а тут, на роднай Лагойшчыне, дзе квітнеюць калгасныя палаткі і нівы, цякуць невялікія рачулікі, дзе шпацыруюць буслы ды заліваюцца звонкім спевам жаўрукі, салаўі, уся птушыная філармонія. Для пісьменніка яны самыя любія і прыгожыя.

І як тут не прыгадаць словы В. Дуніна-Марцінкевіча, якія, мяркую, вельмі пасуюць да Івана Пташнікава:

Што мне пекны Парыж, Рым прыгожы і слыны,
Што швейцарскія горы, старыя Афіны,
Што мне Вена, Мадрыд, што мне Лондан туманны,
Больш за ўсё я бацькоўскаму краю адданы!

...На вачах Івана Пташнікава аднаўляўся разбураны ворагам край: раслі, набіраліся моцы калгасы, нечуваны скачок наперад зрабіла прамысловасць, касмічных вышыняў дасягнула навука і тэхніка. Усё гэта мела пэўны ўплыў на фарміраванне светапогляду пісьменніка, вымагала пільнай увагі да з'яў жыцця, прагавітасці да ведаў. Гэта была пара творчых пошукаў. І як вынік — вершы, першы з якіх — «Сустрэча» — быў надрукаваны 21 ліпеня 1953 года ў газеце «Чырвоная змена».

А неўзабаве з друку адна за адной пачалі выходзіць яго кнігі: зборнік апавяданняў і аповесцей «Зерне падае не на камень» (1959), раман «Чакай у далёкіх Грынях» (1962), аповесці «Лонва» (1965), «Тартак» (1968), «Мсціжы» (1970) і інш. Яны прыйшліся чытачу да сэрца. Найбольш значная сярод іх «Тартак» — твор пра трагічны лёс беларускай вёскі, разам з людзьмі спаленай фашыстамі. Матэрыялам для напісання гэтай аповесці паслужыла гісторыя беларускай вёскі Дальва, якую знішчылі фашысты і дзе застаўся ў жывых толькі адзін падлетак Мікола Гірыловіч (цяпер ён жыве і працуе ў Мінску).

Дарэчы, аповесць «Тартак» была экранізавана Беларускім тэлебачаннем. Сцэнарый кінатвора напісаў сам аўтар.

Аповесць «Найдорф» (1978) працягвае тэму, распачату ў «Тартаку», толькі дзеянне ў ёй адбываецца ў раёне возера Палік, вядомай на Беларусі партызанскай зоны. У гэтай аповесці расказваецца пра апошнія ваенныя і першыя мірныя дні.

Але не толькі ваенная тэматыка хвалюе пісьменніка. Многія яго творы прысвечаны дню сённяшняму. Напрыклад, аповесці «Лонва» і «Мсціжы» — гэта роздум пра зямлю і прыроду, нашу рэчаіснасць, пра духоўны свет сучасніка.

Пра што б ні пісаў Пташнікаў, ён заўсёды застаецца выдатным знаўцам жыцця, мастаком слова, ледзь не чараўніком, які адчувае ўсе шэпты і шлоахі маці-прыроды. І не толькі адчувае, але і ўмее перадаць іх, стварыць запамінальныя, адпаведныя настрой. Ён шчодра адорвае людзей багаццем сваёй душы, вучыць іх бачыць прыгожае, радавацца яму.

Савелій АКУЛІЧ.

БАТАНІЧНЫ САД ЦІМАФЕЯ ДРАЗДОВА

Рознымі справамі, якія прыносяць асалоду і радасць, займаюцца людзі ў вольны ад працы час. Случанін Цімафей Драздоў лічыць, што лепшага занятку, чым садоўніцтва, няма. Цімафей Мікітавіч не проста савадод, а, калі можна так сказаць, даследчык. На яго невялікім прысядзібным участку можна ўбачыць кусты і дрэвы, якія звычайна не растуць у гэтых краях. Тут больш за дваццаць гатункаў вінаграду, шмат ружаў, барбарыс, японская сліва і іншыя расліны.

Даўно Ц. Драздоў марыў завесці сад і ажыццявіў мару, калі закончыў службу ў арміі і пасяліўся ў Слуцку. Купіў хату з прысядзібным участкам.

Сёння каля хаты — сапраўдны батанічны сад.

— А пачыналася ўсё з пісем, кніг, — расказвае Цімафей Мікітавіч.

Пісем шмат. Яны з розных куткоў краіны, ад аматараў-савадоў, ад вучоных. У пісьмах парады, рэкамендацыі. Адзін піша, што выслалі саджанцы, другі — насенне. Трэці дзякуе за атрыманую пасылку.

Каб мець уяўленне пра зялёную калекцыю аматара-сававода са Слуцка, пройдзем разам з гаспадаром па яго ўладаннях.

Пачнём з уваходу. Вось барбарыс, чорнаплодная рабіна. Побач чырвоная рабіна, японская сліва, белыя парэчкі, агрэст. Ідзем па сцежцы, закрытай галінкамі вінаградніку. А вось столік, над якім скліў лісце кітайскі лімоннік. Потым бачым ружы, астры, хрызантэмы. Зноў вінаград. Ёсць некалькі плодовых дрэў.

— Вось вы працуеце, клопатаў нямала з садамі. Што гэта вам дае? — пытаюся ў Цімафея Мікітавіча.

— Не ўпершыню чую такое пытанне. Адзін таварыш нават у пісьме наконт гэтага цікавіўся. Я яму адказаў, што мой садок дае мне вялікае маральнае задавальненне, магчымаць зрабіць нешта добрае, патрэбнае для іншых людзей.

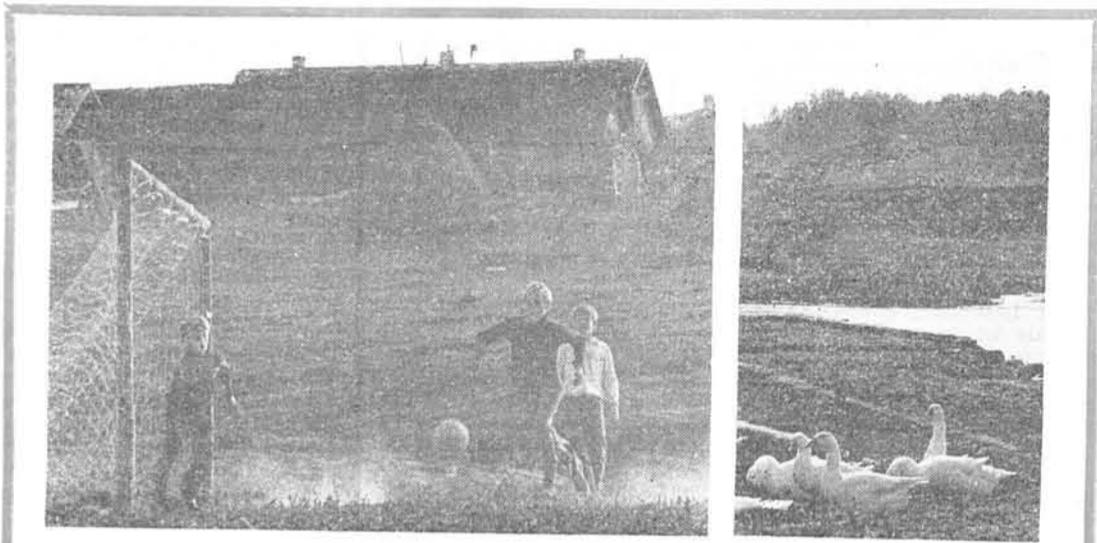
Цімафей Мікітавіч, ветэран вайны, вядомы савадод-аматар, — надзвычай шчодрый і багатай душой чалавек. Шмат гадоў ён узначальвае міжраённае таварыства глухих, аказвае ўсялякую падтрымку людзям, з якімі яму даводзіцца сустракацца і працаваць. Багаты жыццёвы вопыт навучыў яго быць чуйным і ўважлівым да людзей, спагадлівым да ўсяго жывога. Мне прыгадваюцца радкі з пісьма Цімафея Драздова, у якім ён адказваў на просьбу аднаго вучонага даслаць з вясновай абрэзкі некалькі чаранкоў вінаграду: «Вясной не магу прысласць. Я і мой сябар Міхась Грушчынскі вінаград абразаем толькі восенню. Не магу бачыць лазу, з якой па 5 — 10 дзён цячэ сок».

...Закончан працоўны дзень. Вярнуўся дамоў гаспадар. Крыху адпачыў і вось ужо на прысядзібным участку. Сад прыносіць яму шмат радасці.

Але аднойчы нехта сарваў галінку новага гатунку вінаграду «Кардынал». Як перажываў Цімафей Мікітавіч: была згублена магчымаць назіраць за гронкамі да замаразкаў. Так і застаўся пусты радок у журнале назіранняў за раслінамі, які вядзе рэгулярна савадод-аматар. Давялося пачынаць усё спачатку...

Калі мы развітваліся, да Драздова завітаў знаёмы. Гаспадар прадставіў яго і заўважыў: «Адным аматарам-савадом у нас стала больш». Вочы Цімафея Мікітавіча ззялі радасцю.

Рыгор ПАСТРОН.

II. ВОСЕНЬ. КАСТРЫЧНІК.

Восень. Кастрычнік. Гэта і час падрыхтоўкі да зімы. Рыхтую колы ўлетку... Людзі памятаюць пра гэтую мудрасць. Каб у сцюжу не мерзнуць, каб не давялося ў мароз секчы дровы — зараз, у гэты апошні цёплы дні года, яны рупліва гаспадарыцца. А кастрычнік ім падкідае ўсё новыя дарункі — на гэты раз у гасці кліча лес — на грыбы. Яны нібыта просяцца: забірай, чалавек, нас сабе, пакуль не насунуліся халады...

Дарослыя гаспадарыцца: клопатаў шмат. Дзеці ж, радыя шчасліваму жыццю, — у сваіх справах: трэба паспець нацешыцца летнімі гульнямі. А пакуль зямля не пакрылася снежным дываном, вядома ж, найлепш паганяць мяч...

НА ЗДЫМКАХ: вясковыя краявіды, малюнкi кастрычніка.

Фота С. КРЫЦКАГА.

СЫНЫ ВОЛАТА

У ценю гэтага дуба-волата любіў адпачываць вялікі сын беларускай зямлі Адам Міцкевіч. Пад шэпт яго лістоты нараджаліся многія славуць радкі паэта, якія зараз складаюць надзвычай каштоўны набытак польскай паэзіі.

Часта прыходзіць да гэтага дуба прыхільнікі паэзіі А. Міцкевіча, наведвальнікі Навагрудскага музея яго імя. Іх позіркi абавязкова прыцягвае да сябе верхавіна дрэва: дзесьці з сярэдзіны камля ўпіраюцца ў блакіт нябёс тры агромністыя браты — парасткі. Два з іх ужо амаль высахлі. Тоўсты камель дуба апярэзвае металічная стужка, даўжэзныя тросы расцягнуць дрэва ў бакі. Але трэці парастак яшчэ трымаецца, шамаціць лістотай.

Не, людзі не пакрыўдзілі дуб, закаваўшы яго ў метал. Наадварот, яны імкнуліся дапамагчы яму як мага болей пражыць. О, калі б увогуле можна было яго выратаваць ад смерці!

Але ёсць у прыроды і добры закон — пашчадкі. Не адну сотню гадоў расейвае жалуды дуб-волат. Адны сыны яго сталі ўжо дарослымі і самі рашуча падстаўляюць грудзі навалышам, другія — зусім яшчэ маладыя, кволя.

...Неяк прыйшоў да запаветнай мясціны дырэктар Шчорсаўскай сярэдняй школы Мікалай Аляшкевіч з групай вучняў.

Дзеці ачышчалі паянкі ад сухога галля, лісця, а Мікалай Лазаравіч з жалем глядзеў, як чэзне ад старасці Міцкевічаў дуб.

— Пройдзе колькі часу, — думаў дырэктар, — і загіне такі добры помнік аб вялікім паэце-земляку.

Позірк затрымаўся на маладых дубках, што раслі ўздоўж раўчука.

— Гэта ж яго сыны. А што, калі перасадзіць іх бліжэй? — мільганула думка. — Можна ж дубовы гай стварыць!

Вучні ахвотна згадзіліся з прапановай дырэктара і адразу ж узяліся за справу.

Так восенню 1979 года «прыйшлі» да бацькі-волата маладыя сыны, абступілі яго роўнымі квадратамі, выстраіліся прысадамі аж да самага дрэва.

Растуць разгалістыя дубкі-здаравакі, рыхтуюцца пераняць эстафету вахты-памяці ў гонар вялікага паэта, якую стагоддзямі нёс пязьменна бацька.

Мікола КАРАЛЁУ.

Гумар

— У чым была перавага грэкаў у параўнанні з намі? — пытаецца настаўніца.
— Ім не трэба было вучыць грэчаскую мову, — цяжка ўздыхаючы, адказвае вучань.

Сын прынёс са школы новую кніжку.

— Гэта, мама, прэмія, — сказаў ён.

— Прэмія? За што, дарагі?

— У нас спыталі, колькі ног у страўса? Я сказаў — тры.

— Але ж у страўса дзве нагі!
— Так, але ўсе астатнія казалі, што чатыры.

— Мама, у цябе ўжо некалькі сівых валасоў, — гаворыць маленькі Тадзік.

— Бацькі заўсёды сівяюць, калі іх не слухаюць дзеці.

Тадзік задумаўся.

— Цяпер я разумею, чаму бабуля зусім сівая.

— Тата, сёння ў школе бацькоўскі сход... Але толькі для самага вузкага кола.
— Як гэта зразумець, Ганс?
— Будуць толькі настаўнікі і ты.

— Ад чаго ў цябе, Шарль, такі сіняк пад левым вокам?

— Ад думкі.

— Ды не хлусі ты!

— Дабог! Думаў, што жонка вернецца ад маці ў суботу, як абяцала, а яна прыехала ў чацвер.

МЕДАЛЬ З БУДАПЕШТА

Мінчанін Яўген Далінін заваяваў залаты медаль у вагавай катэгорыі да 95 кілаграмаў, выступаючы на міжнародным турніры юніёраў-дзюдаістаў у Будапешце. У гэтых прадстаўнічых спаборніцтвах удзельнічалі барцы ГДР, Венгрыі, Францыі, Чэхаславакіі, СССР, Румыніі, Балгарыі, Польшчы і Егіпта. Агульнакамандны прыз выйграла зборная СССР.

ЛЮТЫ РАССУДЗІЦЬ

ЦСКА (Масква), СКА (Мінск), МАІ (Масква) — у такім парадку размясціліся лідэры каманды вышэйшай лігі, якія ўдзельнічаюць у першынстве краіны па гандболу пасля першага круга. Прычым розніца паміж імі складае аднаведна адно ачко. Другі круг пачнецца ў лютым будучага года. Тады вызначыцца чэмпіён СССР.

СПАБОРНІЧАЮЦЬ ...ЛЫЖНІКІ

Усесаюзнае першынство дзюдаістаў-лыжнікаў завяршылася ў Эстоніі. Тут сабраліся ўсе мацнейшыя спартсмены краіны, для якіх гэтыя старты былі заключным этапам падрыхтоўкі да надыходзячага сезона.

Пераможца прайшоўшых спаборніцтваў вызначыўся па выніках выступленняў у скачках з трампліна (двойчы) на штучным пакрыцці, 10-кіламетровым кросе і гонцы на лыжаролерах на дыстанцыі 15 кіламетраў.

Першынстваваў кіяўлянін Аляксандр Прасвірын — 8:45.35. Усяго 0,55 ачка прайграў яму чэмпіён Узімовай Спартакіяды СССР мінчанін Аляксандр Пектубаў.

ТРОЙЧЫ ЛЕПШЫ

У Сімферопалі прайшоў усесаюзны чэмпіянат тэністаў таварыства «Дынама».

Выдатнага выніку дамоўся двухразовы чэмпіён СССР майстар спорту міжнароднага класа Сяргей Леанюк. Беларускі тэнісіст заваяваў тры залатыя ўзнагароды. Спачатку ў адзіночным разрадзе, а пасля і ў парных: з масквічакі Юліяй Сальнікавай і з мінчанінам Ігарам Ціхонкам.

У Ціхонкі яшчэ «серабро», якое ён заваяваў у пары з кіяўлянкай Аленай Рыжыкавай.

РЕДАКЦЫЙНАЯ КАЛЕГІЯ

НАШ АДРАС:

МІНСК-ГСП, ЛЕНІНСКІ ПРАСПЕКТ, 44.
ТЭЛЕФОНЫ: 33-01-97,
33-02-80; 33-03-15, 33-16-56,
33-07-82.

Ордэна Працоўнага Чырвонага Сцяга друкарня выдання ЦК КП Беларусі.